

Traian-Amos Pinteru.

VETERA
ET
NOVA.

„DOINA” Tipografie și Librărie soc. pe acții
BEIUS, 1920.

PREȚUL : 6 Lei.

~~1125~~

~~VII-70-IV~~

*D. lui Octavian Goga, marele nostru poet
în semn de admirație!*

*Memorialul autor
Briso, 28 I 1920.*

Traian-Amos Pinteru.

VETERA ET NOVA.

Doamnei :

Văd. VIORA Dr. IOAN CIORDAȘ
născută IGNAT,

— adânc îndureratei cu menirea sfântă
să aline durerile altora,

omagiu și recunoștință.

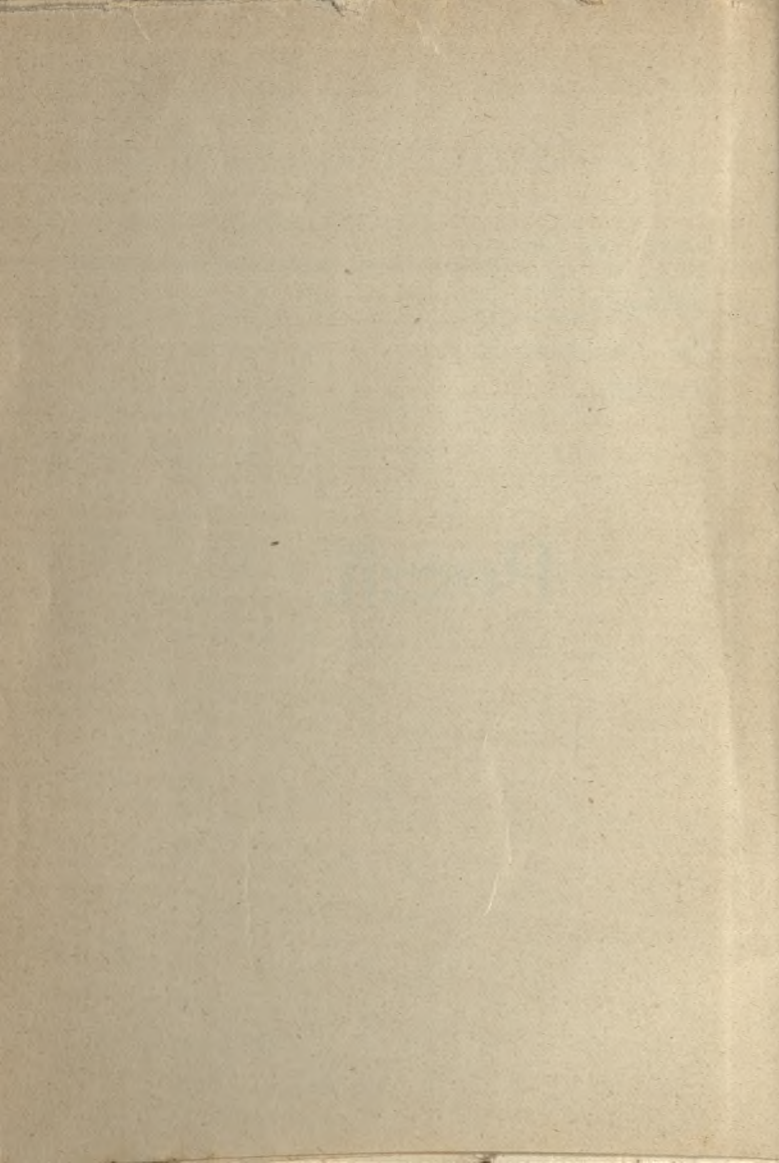
*Inimei Tale de artist,
sufletului Tău de Madonă
îl dedic acest volum, Ție,
care în firul vieții mele
pline de sbucium și de în-
cercări m-ai fost Îngerul-
păzitor, gingașă „veri-
șoară, soră și mamă“.*

AUTORUL.

La vie est vaine,
Un peu d'espoir
Un peu de haine —
Et puis bon soir.

(Musset.)

Poezii.

BUNICUL.

Din pâcla unei vremi îndelungate
azi îmi revăd din nou copilăria,
și'n pribegia gândurilor mele
eu te zăresc
moșneag bătrân cu argintate plete.

Cum în amurgul zilelor de vară
cu glas domol înșirui o poveste...
și cu mireasma unui vânt, ce-adiе,
par'că sosesc,
în lung șireag Voinici și Consânzene.

Și-apoi deodat' cu ochii'n flăcărare
curmând podoaba viselor din basme,
îți dregi rostirea — ca de sărbătoare,
și'ncepi să spui
de strămoșeasca noastră vitejie.

Și rând pe rând ștergi colbul de pe pagini,
în cari a scris atâte slova vremii,
și'n cuvântarea gurei fermecate
se nasc din nou
Vitejii crunți din zilele străbune.

Și cum îți curge vorba valuri... valuri,
ca și cuprins de-o sfântă 'nfiorare,
cu glas măreț — cu glasul profeției
tu ne vestești
o zi deapoi, o zi — ce va să vie.

.
Azi voi v'ați dus povești, copilărie
și-ați dus cu voi și farmec și credințe,
și în pustiul, ce mă încunjoară,
se scurge trist
un dor pribeag de vremile trecute.

CRONICĂ.

— Rostită în seara de Anul-nou n. 1913/14. —

Cu toate că 'n literatură nu se prea știe - acreditată,
„Revelionul“ de-azi v'aduce o scurtă : „Cronică
rimată“

un ghinion pe Domnia-Voastră, să ascultați și al
meu glas,

ce vă distrează, ori de nu — vă plictisește-un sfert
de cias,

precum voi isbuti să 'ncalec, ori ca să cad de
pe Pegas.

— De una însă-mi este teamă și de-asta n'o să scap
ușor :

Vă rog pretindeți, ce vă place, dar — nu nădăjduiți
umor !

Cu orice preț de-mi cereți spirit, și-ați vrea, să
fiu neîntrecut,

vă rog iertați-mi îndrăsneala, dar la moment am
și tăcut,

căci știți cum zice fabulistul : Te face numai
neplăcut,

naturii când îi ceri talentul, în care nici nu ești
născut.
Cel mult pășania-mi fatală, tot vorba veche o des-
coasă,
că „Rușinoasă este fuga, dar tot atât de sănătoasă.“
— De vreme ce citesc pe fețe, că vreți s'auziți
glasul meu,
ei bine! — Încalec Pegazul, dar mă păzească Dumne-
zeu,
de crunta voastră răsbunare, de-o să vă plictisiți,
din greu,
cum eu, cam neistot în „sporturi“ am călărit Pe-
gazul reu.
Din nou vă cer deci mii de scuze, nu'n urmă s'am
vre-o imputare,
c'am fost de tot sărac cu duhul, ori să mă critice-
cutare :
„Priviți vă rog la mitocanul ! că nici habar n'are
de formă
și'n largul versului imperiu nu e servit de nici o
normă,“
— Da eu îmi recunosc greșala, îmi știu călcăiul
de Achile :
Că nu's „poet laureat“ și-am poezii cam infantile —
dar versuri albe, nerimate, de-oi folosi — ierta-
ți-mi crima
nu eu, ci Ovid Densușianu din București le poarta
vina.
Va șchiopăta poate și metrul. Mă pardonati ! Dar
ce să-i fac ?

Ca modernist, caut întru toate, să'l imitez pe-Emi
Isac.

— Și-acum să nu sporesc la vorbe, să'ncep odată
ce-am de spus,
căci, cum sunt guraliv din fire, o apucasem
prea de sus

Sau pe'nțeleles cum s'ar mai zice: Îi prea făcusem
zeamă lungă,
și teamă-mi e, că miezul nopții, la Cronică o se
ne-ajungă.

— Precum se scrie 'n calendare: Din nou a mai
trecut un an,
comun sărac, plin de răcazuri, făr' de noroc, fără
de ban, —

dar după mintea mea cea slabă, cu toate-aceste se
cuvine,
să'l parentăm anul, ce moare, deși nu s'a purtat
cam bine:

La coala **debit**, cronicarul înregistrează cu mult
vaier,

că ne-am pierdut un scump tezaur. s'a prăbușit
Șoimul din aier

și să ne fie plină cupa, azi neamul nostru nu
mai are.

Poetul, care-eternizase mărirea lui Ștefan cel mare.

Cum își urmiază meseria îl tunde pe-un arhan-
gel bietul,

causticul **Ilarie Chendi** și — mort e și **Cerna**
poetul.

— De vreți, continuu Elegia fără sfârșit, nespuse
de tristă,
cum sângerăm din mii de rane: Le trec pe toate
în revistă;
dar n'are rost să fiu într' una Judecătorul marțial —
mai bine scriu la **plus** și-un merit, ca cronicar
imparțial:
Cumcă'n Regat croiră tonul pentru concertul mon-
dial,
ce-avuse loc pe sângeroasa arenă numită: **Balcani**,
și-a Fraților minuni și fapte s'or povesti din ani
în ani ...
Dar Anul-nou ce nu aduce ? Vre-o supărare, ori
suris ?
Ce bine-ar fi să fii profet sau, să'l talmăcești ca
pe un vis ...
Vă mângâiați ! Am și eu darul vestitei „Thébes“
din Paris,
și profetesc cu siguranță. De-exemplu, pariez pe-o
mie,
că'n anul ăsta Dr. Pavel n'o fi membru la-Academie.
Să-mi ascultați deci profeția : Va fi un an ca și
toți anii
cu cele patru anotimpuri. și nu s'or înlesni nici
banii.
Copii s'or naște, mor bătrânii, c'ășa sunt legile
naturii
și câte cleвете s'or face — căci n'avem cumpă-
neala gurii.
Deși e rar-azi obiceiul : Din fete-or deveni neveste,
îndeosebi când cu rtezanii vor miroși — nițică zestre

Se vor spori și avocații, ca și ciuperca după
ploaie,
ca broaștele de prin băltoage, — avem din ei
și-acum o droaie.

(Vedeți! Acuma scap o rimă, nefolosind verbul
„despoaie.“)

Deși politica nu-mi place și firea mea nu o
respectă,
am să-i fac și ei profetia, să-mi fie Cronica
perfectă:

— Precum e scris deja'n jurnale, se face cu Ro-
mâni pactul,

și ca să aibă-autoritate, va iscăli și Lascu actul.
Deoarece-acum Seghedinul nu va avea însemnătate,
din temnița-i deodinioară zidine-or Universitate,
Ne-om pomeni și cu surpriza: că X, un avocat
mai an

și bun prietin de cazino, e denumit de „fiișpan“..
Din pacea ce se pregătește, cum n'aveam liniște
'ndeajuns,

pe-un Corifeu interviuvându-l am stăruit de un
răspuns.

El pastișând pe Eminescu mi-a zis „cu graiul de
Sibile“

„Ori ce va fi, nu'nvie Mangra, fii liniștit de tot
copile! ...

— Ori ce va fi, ori ce ne-aduce „An-nou“ azi
nouă nu ne pasă,

il prăznuim cu mic cu mare și îl poftim cu noi
la masă,
și nu voim deocamdată, să știm. că ce e întri-
starea,
azi nu vrem numai veselie. pentru-asta-am aranjat
serbarea ...
— Și-acum sfârșește cronicarul, după serată este
dans,
că Domnii nu vor să danseze ? ... Honni soît
qui mal y pense !

REVERIE.

Miresme când plutesc ușor
în serile de Maiu,
mă prinde iar un dulce dor
de chipul tău bălaiu.

Când stelele sclipesc pe cer
și luna urcă 'ncet
revăd iar tainicul mister
prin freamăt de boschet:

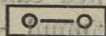
Cu zimbet galeș, îngeresc
în calea mea cum vii,
resimt parfumul — și-l simțesc
sărutul cel dintii,

Cum capul tău la piept mi'l culci
cu un ușor suspin —
și-mi vin în minte vorbe dulci
Șoptite, spuse lin...

— Azi visul de adineaori
l'ai destrămat pe veci,
iar ochii-ți, cândva arzători
privesc atât de reci.

Și tril de păsărele'n crâng
deacum eu n'o s'ascult,
iubirea noastră, ce-o deplâng,
e-un basm — uitat demult.

Azi, nu-i nici ceriul înstelat
nici luna nu-i de-argint,
— unde ți-e chipul fermecat? —
azi — toate, toate mint.

ZĂDĂRNICIE.

Îmi zici, ca — să plecăm departe,
deunde-atâtea ne-au ajuns,
să ne căutăm un colț de lume
uitat de toți, un cuib ascuns.

Dierduți în liniștea uitării,
acelaș vis visând mereu,
sub vraja sfintei dragosti fi-vom
pe veci alături: tu și eu.

Azi, cum ți-ascult din nou povestea,
simțesc, că lacrimi mă trec,
și când te duci te pierzi în zare,
cu ochii umezi te petrec.

Tu nu știi, că în zodii scris e
că-acum pe urmă, când tu pleci,
să'ngrop podoaba mea de visuri,
să nu ne mai vedem pe veci.

ÎNZADAR.

(*Variantă*).

Amurgul e stăpân pe zare, —
tu povestești... iar eu te-ascult,
și mă'mpresoară ca demult,
aceeaș tristă 'nduioșare.

Privirea ta catifelată,
cum îți destăinui visul drag
din al visărilor șirag,
stăruitor spre mine cată.

Zici : Să plecăm de aici, departe
deunde-afâte ne-au ajuns,
căutându-ne un colț ascuns
ce'n veci de lume ne desparte.

Și-acolo'n liniștea uitării
talazuri ne-or cântă mereu
un cântec vechiu, când Tu și Eu
ne-om oglindi în luciul mării...

— Se stinge foșnetul de rochii,
dispari în umbra din amurg,
pe-obrajii-mi arși grei picuri curg,
cum te petrec încet cu ochii.

Tu nu știi, că în zodii scris e,
că mai pe urmă, când tu pleci,
să nu ne mai vedem pe veci,
să'ngrop podoaba mea de vise.

PASTEL LIRIC.

Oraș cu case vechi cu palate de Magnați
pe străzi aleargă'n goană ai banului argați,
la razele de-electru resfrânte'n galantar
femei își plimbă luxul cu pas cochet și rar.
Deodată însă toate din ochii mei se pierd,
de fantezie-adusă pe Tine te desmierd,
din cadrele-estompate ai celor trecători
Tu îmi resari în cale cu ochii visători.

Casarmă 'ngrozitoare cu coridoare reci —
prelung le înfioară comenzi 'nnăsprite, seci,
în curtea uriașă Compañia de marș
e gata de plecare. — Feciori cu-obrajii arși
mirași și triști de par'că nici ei nu știu ce vor,
cu armele la umăr se duc — și'n urma lor,
pustiul trist remâne... dar nu, căci deodat'
îl curmă golul jalnic al Tău chip minunat.

Priveagul dor mă poartă prin tainice morminți
Nebunii deodat' azi își dorm somnul cuminți --
o pace sfântă mare plutește'n cimiter,
pe toți ne'mpacă cândva al morții trist mister,
și'n suflet îmi coboară un dor nedeslușit:
De-a pune suferinței pe veci de veci sfârșit,
— dar îmi alung deodată ispititorul gând:
Mi-apari comoară blondă — cu zimbet cald
și blând.

(Cluj 1915).

P A X.

(Imn armonisat de prof. Fr. Hubic).

Glas de goarne, zornet de-arme
— viforos ca valul mării : —
E urgia, ce-o trimite
Dumnezeul resbunării.

Graiul înecat de sânge
al oșteanului, ce piere,
lacrima celor de-acasă
astăzi mila Ta o cere.

— Tu părinte-al îndurării
Dumnezeu atotputernic,
raza mângăerii dăne-o
sufletului nost' cucernic.

Semnul biruinței morții
și-al credinței neclintite :
darul Crucel Tale Doamne
tuturora îl trimite.

De ostașii duși la arme
Crucea să-i păzească'n cale,
readucă-i iarăși teferi
Crucea învierii Tale.

Zornetul de arme curmă-l
liniștește valul mării —
Pace pe pământ trimite
Tu stăpâne al iertării.

MARȘ RĂZBOINIC.

Azi goarnele-au sunat
la luptă v'au chemat,
Vultani Voinici veniți,
și - Ardealul cuceriți!

L'al nostru jalnic glas
c'un ultim bun-remas
părinți, copii, nepoți
grăbiți! grăbiți! cu toți.

În pieptul tuturor
al biruinței dor
măreț și minunat
să arză ne'ncetat!

Drapelul sus! Năpraznic năvăliți,
vieața chiar Voi veseli vi-o jertfiți
ca visul vechiu să îl înfăptuiți

Azi goarnele-au sunat,
la luptă v'au chemat,
Vultani Voinici veniți,
și - Ardealul cuceriti!

MARȘ RĂZBOINIC.

(Variantă silnică).

— *Muzica de prof. Fr. Hubic.* —

Azi goarnele-au sunat,
la luptă v'au chemat,
voinici ostași plecați
și țara-o apărați!

L'al țării jalnic glas
— c'un ultim bun-rămas
părinți, copii, nepoți
porniți! porniți! cu toți.

În pieptul tuturor
al biruinței dor
măreț și minunat
să ardă ne'ncetat!

Drapelul sus! Năpraznic năvăliți,
vieța chiar voi veseli vi-o jertfiți,
ca pe dușman pe veci să'l isgoniți!

Azi goarnele-au sunat,
la luptă v'au chemat,
voinici ostași plecați
și țara-o apărați!

AUSTRIA.

Al. Petőfi.

Drecum s'a prăpădit Ierusalimul
Te prăpădești și tu Austria,
Ca neamul lui Israil
Pribegi vor fi cesarii tăi,
Pribegi și urmăriți!
Gătiți-vă
Voi semizei trufași
De fugă, când va bate ciasul,
Să nu vă mai strivească
Al tronului ruine, ce se surpă...
Nu e iertat, ca să periți acolo,
Ci-aveți ca să pestreceți cu vieața
Căderea voastră — încă lungă vreme
Într'o mizerie, ce nu mai are capăt!

În dar voi mâinile vi-le spălați
Voi Ponții și Pilați,
Și lumea amăgiți,
Căci Dumnezeu vă vede, vă cunoaște,
Și n'are îndurare pentru voi;
Ori sunteți vrednici
Din mila ceriului macar de-atâta,
Decât se'ndoaie-un firicel de iarbă?
O nu! — Imperiul vostru e
Calvarul libertății,
Să stăpâniți era doar' pofta voastră,
Pentru-asta ați zidit la temnițe adânci,
Ca 'mpărăția și căldura rațiunii,
Din calea căror lanțuri se topesc,
Să fie ascunse'n grota închisorii.
Deasupra lor apoi involtă
Să crească floarea dēspotismului:
Prostia încătușătoare...
Voi ați luat dela popoare dreptul,
Și le-ați furat comorile tot voi,
Bandiți în purpură,
Tălhari încoronați!
Cu furtul însă n'o să mai scăpați:
Căci veți fugi golani, când vă vor isgoni

Supușii resvrățiți,
Cum isgoni cu paloșul de foc
Arhangelul din paradis pe Eva și Adam.
Cerșiți, cum au cerșit
În urma voastră milioane,
Voi veți cerși, dar nimeni
Nu vă va da de-un bogdaproste,
Căci victimile voastre-au fost cu toții,
Vă vor scuipa deci și 'mbrâncindu-vă cu
scârbă

Se vor întoarce'n altă parte!
Iar când apoi de foame veți peri,
De stârvul vostru corbi s-or cobori.
Că nu va fi, și nu-i iertat, să fie
De greață-un om, care să vă îngroape;
La corbi în intestine să vă găsiți mormântul,
Iar pânza cea de catafalc
Țesută să vă fie
Din al popoarelor blăstăm!

NEBUNUL.

A Petőfi.

---- De ce mă conturbați ?
Cărați-vă deaici !
Am lucru greu. Grăbesc:
Un biciu eu împletesc
Din razele de soare,
Cu biciul meu de foc
Lumea s'o biciuiesc !
Vor suspina, iar eu
Voi hohoti mereu,
Cum hohotiră-atunci,
Când eu țipam, plângeam.
Hahaha !
Căci viața e așa :
Țipăm și hohotim,
Dar moartea zice : Taci !
Murii și eu odată.

Mi-au pus otravă 'n apă,
Cei ce-mi beură vinul.
Ce faptă săvârșiră,
Ca să-și ascundă crima
Viclenii ucigași ?
Când eu zăceam întins :
Mi-'mbrățișau cadavrul
Și lacrimi le curgeau.
Mi-ar fi plăcut, să sar
Și rasul să le mușc.
La ce ? însă gândeam,
Remână-le mai bine,
Miroase-mă când eu
Voi putrezi din greu,
Și 'nece-se cu toții.
Hahaha !
Și unde mă 'ngropară ?
În Africa. Norocul
Chiar asta mi-a fost însă,
Căci o hienă-apoi
Mi-a desgropat mormântul.
Aceasta fiară-mi fuse
Unicul binefăcător
Totuș am înșelat' o.

Ea pulpa mi-o voia
S'o mănçe, dară eu,
Eu ... inima i-am dat,
Ce-a fost atât de-amară,
Că fiara a crăpat.
Hahaha!

Dar înzadar, așa
Pățește, cel ce vrea,
Ca omului vre-un bine să îi facă.
Știți voi, ce este omul?
Cei mulți și astăzi zic:
Că este rădăcina
Unei frumoase flori,
Ce'n ~~ceamur~~^{nișori} înflorește.
Dar nu-i adevărat.
Căci omul e chiar floarea
Și-a sale rădăcini
Sunt jos acolo'n iad.
L'aceste m'a 'nvățat
Un mare filosof,
Dar totatunci prostia
I-a fost cu mult mai mare,
Căci a pierit de foame.
De ce nu a furat?

De ce n'a jefuit ?

Hahaha !

La ce însă mai rid ?

Cum ride un nebun,

Când trebuie, să plâng

De răutatea lumii.

Chiar însuș Dumnezeu

Cu ochiul lui de nor

Adese o deplânge

Creiarea 'ntregei lumi.

Dar lacrima din ceriuri

E numai de prisos.

Ea cade pe pământ,

De-acest pământ murdar,

Iar oamenii peurmă

O calcă în picioare

Și lacrima din ceriuri

Imală se preface.

Hahaha !

O ceriu, o ceriu soldate veteran,

Ți-e soarele medalie la piept,

Iar sdrențuita haină-ți este norul.

Hm ! Cum se mântuiesc de-un veteran,

Recompensând o slujbă nevoiașă,

O slujbă lungă, grea
Cu sdrențe și medalii.
Hahaha!

Și știți ce'nseamnă'n graiul omenesc,
Când vesel glăsuieste pitpalacul?
Înseamnă că ... Incunjură femeia!
Femeia pe bărbați
I-atrage cătră sine,
Ca fluvii'le marea.
De ce? Ca să-i înghită.
E-o bestie femeia,
Nespus de minunată,
Dar plină de primejdii.
Nectar otrăvitor
În cupă aurită
Eu te-am beut, iubire!
Abia atât din tine,
Cât face-n strop de rouă,
Mai dulce-i decât marea
În miere prefăcută,
Și-abia atât din tine,
Cât face un strop de rouă,
Ucide altfel decât
Un ocean de-otravă.

Văzuta-ți oceanul,
Când e brăsdat de vifor
Și samănă sămânța
Cumplitei morți întrânsul?
Și ați văzut furtuna,
Acest țaran smolit,
Cum ține strins în mână
Harapnicul de fulger?
Hahaha?

Când poama este coaptă,
Ea cade-atunci din pom.
Pământ tu poamă coaptă
Ți-e vremea, ca să cazi.
Aștept doar' până mâne
Și dacă nici atunci
Nu-i ziua judecății
Celeia de pe urmă:
Eu sap până în centrul
Pământului și duc
Cu mine praf de pușcă,
Și lumea 'ntreagă-ăpoi
In aier o arunc ...
Hahaha!

CĂTRĂ ISUS.

O las' să mă apropiu ca Ioan Evangelistul
și sfintei Tale inimi cucernic să mă 'nchin,
o las' ca Magdalena plângând cu-amare
lacrimi
cerșindu-ți îndurarea în calea Ta să-ți vin.

O las'ca pe Golgota de-a dreapta Ta tălharul,
să mă întorc spre Tine, iertarea să ți-o cer,
o las' să-mi fie scutul inima-ți sângerată,
deunde isvorește-al iubirii cald mister.

Și-mi dă: să-mi ardă'n suflet cu flacără
măreață

iubirea, ce topește din cale-orice păcat,
să fiu în bucurie, în suferinți deapururi
în orice clipă-a vieții de Tine fermecat.

Și-mi dă: ca'ntotdeauna pe-a Tale căi să umblu,
să caut cu credință prea-sfântă voia Ta,
să mângăie, să ierte, să binecuvinteze
sărmana, păcătoasa, trudit' inima mea.

SCRISOARE DIN SPITAL.

— *Un respuns întârziat, prietenului Ioan Georgescu* —

Dar' că văd: — Din vreme în vreme gândul tău
spre min' se 'ndreaptă,
cum **Srisoarea** ta cuminte un **Respuns** demult
așteaptă,

poate astăzi, poate mâne ... Însă ciasul matinal,
zi de zi degeaba trece, făr'ca factorul poștal
a mea slovă să-ți aducă. Ce noroc pe al tău cap,
că'n ghiosdanul larg de piele-al factorului mai încap,
și-alte lucruri: Cărți, reviste, vre-o scrisoare dela-o
fată,

— literile ca mărgeanul iar hârtia, parfumată, —
Dar discreție ... Și astfel ... Poșta tot ți-e „variată.“

Azi când îți respund în fine, nici nu știu, ce mă
îndeamnă,

să croiesc din nou la stihuri, ce nimica nu înseamnă,
— cel mult poate-un bob de rouă, cu menirea să
dispară

fără urmă'n solul ars de o **Secetă literară.**

Și să nu te miri amice, că'n scrisoarea mea deacum

mi s'a stins schinteia sacră, remânându-mi numai
scrum

și cenușă sură, rece. Iar elanul de pe vremuri
e o tristă amintire din trecut, — și singur tremuri
de 'ndrăsneala, care astăzi își silește-aripa frântă,
ca să sboare, dar sârmana numai țărna o frământă,
Dintre toți doar'tu știi bine, boala 'n corp-mi cum
se 'nfruptă,

pentru pielea mea trudită cum se'ncăierară 'n luptă
Moartea cu Viața ... Iată! ce-i motivul principal,
că Degazul mi-e mârtoagă, nu năstrujnic Ducipal,
ce'n văzduh să mă înnalțe, ci v'avea trista menire,
carul funerar să'l poarte l'a mea în veci pomenire,
bucurându-se sârmanul, c'a scăpat odat' de mine
și-o să-și caute-o nouă gazdă, care'l va ține mai bine

Până una, altă însă ... trupu-mi cum întruna
'ndură
nu poate pretinde nimeni, să mă 'nnalț la *Arta*
pură.

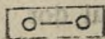
Deci instrune-și numai lira cei întregi la corp si
minte,
căror nu morbul ci-avântul le-a cauzat „clipa fier-
binte“

Cred. că înțelegi acuma, cum de tac, iubite frate!
urmărind cu jind chimera, ce se chiamă: Sănătate.

— Voi cântă voi ajunge-o ... Dar dorința mi-e
când deșartă,
mi-a tăiat firul nădejdi morbul groaznic, ce nu
iartă.

EU SUNT CĂNTĂREȚUL.

Eu sunt cântărețul,
eu sunt visătorul
visurilor nevisate-al
viselor păgâne.
Și în cântecele mele
(cântece ne mai cântate)
am adus cu mine:
feeria policromă
neștiuta, nesimțită
taină-a zilelor de mâne.
Noți de veghe-ascuse sumbre,
cu visări nemărginite,
cu mistere, cu pustiu —
vi-am furat comoara neagră
și-am urzit un basm din umbre:
Basmul viu.

CARMEN VITAE.

Mă prinde azi în farmecul ei tainic
a anilor albastră primăvară,
și 'n mijlocul eternelor plăceri
resună dulce fioros în minte-mi :

pecco.

Din azi se trece roata vremei'n mâne
și miezul zilelor mă împresoară,
prin cenușiul vremii chipuri vechi
îmi reapar, mereu mă chiamă,
și ca o vraje azurie'n sufletu-mi strecoară
nedeslușitul dor
de-a cere fericire fiecărei clipe.

Vor trece anii 'ncet, pe nesimțite,
și-asupra mea-și vor picura argintul —
La palida lumină-a lampei
în albe seri de iarnă
dulci tainice-amintiri mă vor petrece,
și ca un trist refren din cântecul vieții
Imi vor șopti :

peccavi.

ÎN NOPTI DE VEGHE.

Voi nu știți ce înseamnă, să-ți cheltuiești
puterea
în nopți neadormite sporind la negre rânduri,
în nopți fără de stele, în nopți atât de sure, —
când mintea'nfierbântată frământă alte
gânduri

A'nmărmurit orașul sub mândrele cupole
și 'n muta lui tăcere
cu aripi mari de umbră
plutesc fantome negre, fantome uriașe
în fâlfări nebune.

La căpătâiul vostru stă straja-al păcei înger,
pecând deasupra noastră ca lilieci trec demoni
cu ghiarele de vultur, cu ochii de rubin,
cu ochii de văpaie,
pe coardele țesute din nervi înstrună-uncântec
lugubra simfonie din chinul plâsmuirii.

— Și pentru pâne fruntea își pierde sumeția,
condeiul trage brasde — și 'n spor de și-
ruri dese

tu plângi în loc de alții, ai zimbetul altora,
iar gândul prins în silă străine isuri țese.
În zori de dimineață în urmă când te chiamă
o odăiță tristă și-un zimbet trist de mamă,
tu treci pripit și palid sub somnuroase ziduri...

Cucernic vi-se 'nchină azi inima-mi robită
și 'nsetoșatu-mi suflet de-a voastră tristă
vrage,
nopti dulci visionare, de dureroasă straje,
în perândarea voastră — ce pare nesfârșită.

AȘTEPTARE.

Te-am așteptat,
știam că vei sosi,
știam că vine ora,
când o să-aduci cu tine
iubirea ta nebună
și focul tău păgân.

Și-azi în bătaia alor două inimi
și în împreunarea
înfierbântatei noastre guri
serbătorim mareața înviere-a
iubirei noastre vechi.

ce-o am trăit odată,
căci noi ne vrem demult
ne vrem cu setea miilor de ani,
și-aduci aminte ?
Eu un sutaș din legiunile Romane,
iar Tu cea mai frumoasă fică din Judea..

Te-am așteptat de mult !

CÂNTECELOR MELE.

Plecați, plecați
plecați în lume!
ciudate șire 'mpestrițate,
urzite'n clipe făr' de nume,
când sufletul robit se sbate
în ritmul undelor gândirii.
Și'n calea pribegiei voastre,
în drumul cel rătăcitor
de Ahasver —
pe la închise porți de fer,
ce s'or deschide larg l'auzul
fermecătorului cuvânt,
ca tainița basmelor vechi,
— destăinuți
comoara sufletului meu :

Dăcate dulci — nevinovate
ș'amare — triste bucurii,
Voi,
celor întâlniți în cale
spuneți-le cu glas domol,
că-s obosit de-atâta drum,
și-aș vrea să dorm
— un somn netulburat și lin,
cel mai cuminte dintre somnuri.
Spuneți apoi cu glas duios
că'n locul flăcării mărețe,
ce-avea să ardă pe altare
în templul cel mai somptuos.
din visele de altă dată
visate'n nopți vizionare,
robitu-mi suflet nu mai are
în ziua de-azi,
decât cenușa sură — rece,
portalul prefăcut în scrum.

Plecați acum!
Tot, ce-am crezut,
tot ce-am visat
cu sufletul înfrigurat
în purpura clipei mărețe,
în sfântul cias al plăsmuirii,
l-am îngropat în voi pe veci
sărmane — triste melodii,
Voi, urne, cinerare reci,
voi silnice palinodii,
plecați!

EPIGRAME.

I.

Unui filolog.

Un vraf de cărți ai înainte.
Le compilezi foarte cuminte.
Mai c'amețesc, mă prind fiori
cum defilezi la autori,
și torci și țeși, citezi din greu
un gând muncindu-te mereu:
Că 'ntreg produsul tău textil
l'o scărmăna cândva Sextil

II.

Aceluiaș o nouă epigramă.

Ciudat lucru 'ndoială nu încape:
Plutesc din nou pe-a Poeziei ape.
Vei socoti : S'a isprăvit cu mila,

în cale-i stau Karybdysul și Scylla.
epigramistului ce'ntruna pișcă, frige, —
dar înzadar crezi, c'ai scăpat de-o grije,
căci întrucât eu îmi cunosc trirema,
va ocoli și Rhema și- Epirhema.

III.

Unui filolog, ajuns epigramist.

Că nu ești Davelescu, nici Topârceanu, Cuza,
te cred fără de-o vorbă, la ce grăbești cu
scuza?

— cu invective nu poți fi autor draguț,
ci-o să rămâi deapururi un simplu „păvăluț“.

MACAMA.

Sunt sigur, că încă nu v-ați dat seamă, — că ce poate fi: o macamă, — cel mult poate veți fi bănuind, că nu e epopoe și nu e nici dramă. — Ei bine, — până la mine — nu s'a găsit nime, — și fiecare autor român — a stat numai cu mâinile în sân, — așa că eu primul azi — sar peste al formelor zaplaz, — de scriu cea dintâi macamă. — Astfel de isprăvuri face, cel ce-și pierde mințile 'ntr'o cramă. — Dar ca să vă lămuiesc în fine — bine, — că ce este macama? Iată: — Macama e o proză rimată, — cum și pilda de față destul de învederat vi-o arată. —

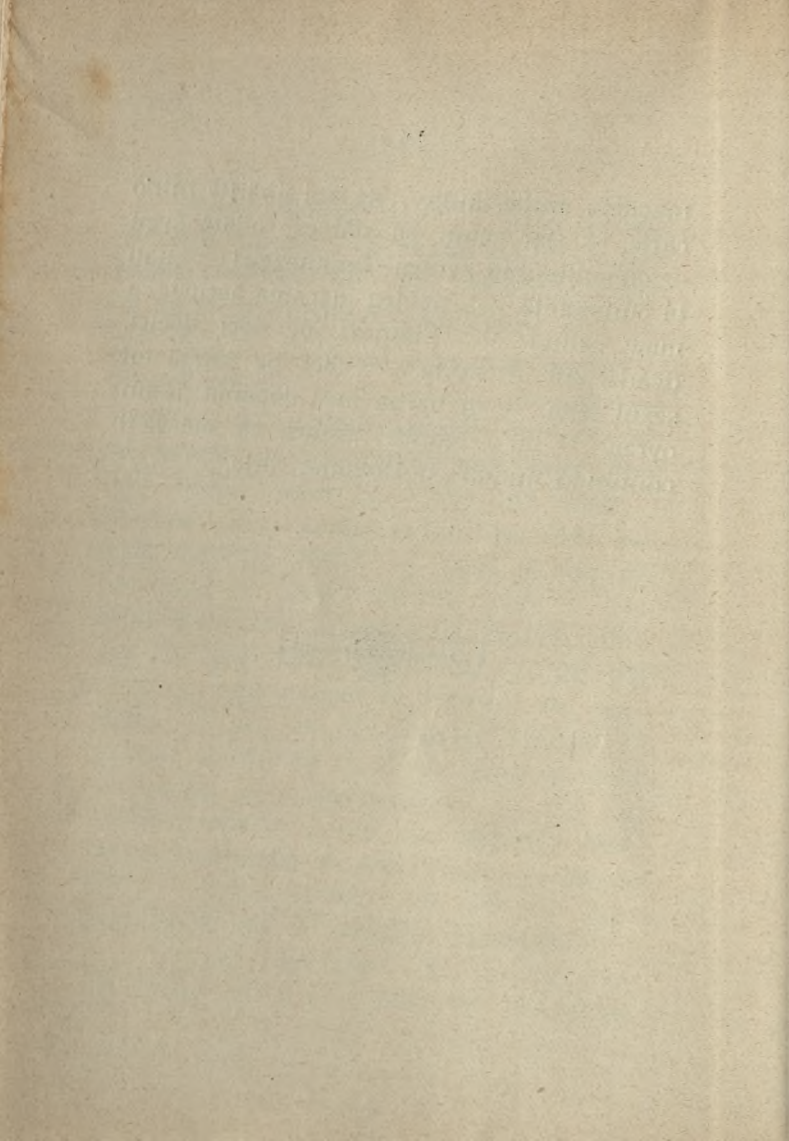
Acest gust de formă — lipsit aproape de orice normă — e vechiu de tot: e gust arabic, — între noi zis foarte pocit, bun de tratat în institutul... antirabic. —

Dar ce mă laud, că eu sunt primul, — căruia destinul — -ia rezervat nenorocoasa soartă, — că scriind macame, condeiu azi și-l poartă. — Demult a spus doar' Ben Rabi Akiba: Nimic nu e nou sub soare, — să vedem deci, cumcă la noi nu s'au mai scris macame oare? — Cum să nu ne numărare! — Căci Redacțiile toate, — de când avem numai gazete și reviste, zilnic trec la coș cinci kilograme — de macame, — imens material furnisat de poe-tastrii, — cari au convingerea ciudată, că e ușor de tot să te înalți până la astrii. — Iar tot ce e metronomie, — n'a fost nicicând poezie; — ci va rămânea de-a-pururi detestabilă — execrabilă — lamen-tabilă — proză rimată — în loc de tipar osândită la coș de marțiala judecată. —

Și apoi încă ceva: Să nu mai am de fericire parte, — dacă nu am văzut

macame multe, multe... de fapt tipărite într'o carte. — Dar acum să sfârșesc odată și eu — cu poliloghia, pentru Dumnezeu! — Luați la cunoștință — pentru macama aceasta a mea căință: — Emigrez pe veci deaici, deadreptul în Styria, — căci pe lângă tot sexul meu. — și barba mea deamnă de un ovreu, — mi-e teamă nespus, că mă ve-ți confundă numai cu Doamna Riria. — — —

Prozã.

RAIȘTE.

(„Românul“ Nr. 90 — 1912)

I.

Răspuns dat încă în Aprilie la Chestionarul
redacției.

1. Ce cetești mai bucuros în „Românul“?
— A) Rapoartele fulgerătoarelor cuvântări
rostite în Cameră de neprihăniții noștri
deputați naționali: Vasile Mangra și Josif
Șeghescu. B) Articolele politice ale același
și cele scrise de Burdea și Vlaicu, toți: in-
transigenți politicieni și martiri ai neamului.
2. Ai avea vre-o dorință ? Da! „Ro-
mânul“ să mai fusioneze și cu „Deșteptarea“
din Brașov. Să câștig premiul prim al
„Raiștei“ Ani îndelungați, să pot ajunge
încă în viață: Sortarea lozurilor „Reuniunii
femeilor române din Arad“ Un teatru ro-

mănesc stabil. Gimnaziul din Brad întregit la 8 clase!

3. Ce îți lipsește? — Multe! Înainte de toate o poliță iscălită de membrii comitetului național, cu binevoitorul concurs al d-nilor: dr. Alexandru Vaida-Voevod, Vasile Stroescu, și escomptată la — „Törlesztési Bank“ din Budapesta.

4. Peste tot ce ar mai trebui? — Rp. Granum salis Atticae grammata Centum — în răspunsul meu la Chestionar.

II.

Dlapoma periclitează ideia unității statului maghiar.

Era în vara anului 1910. În preseara zilei de-a aniversă cei 80 de ani, decând s'a născut domnitorul nostru — și cetățenii „celui mai loial neam“ din Oradea-mare — încă au aflat de bine, de așa-i inflamura casele ici și pe colo cu câte un steag. Pe străzi public, mai mult de dragul paradei

militare, de cât pătrunși de însemnătatea zilei ...

Până să sosească muzica militară — să le treacă de urit, descifrează cu interes inscripțiile steagurilor: Aici „trăiască deputatul Hoványi“ alături cu el fâlfăie falnic adversarul „Glac“; ba pe un steag bătrân învechit de decenii află de bine să se retragă privind la paradă și bătrânul Tisza Kálmán ... Din fereastra din etajul al II-lea dela o casă horribile visu — atentat groaznic din partea daco-românilor — sunt expuse la vederea publicului culorile atât de urgisite: roșu-galbin-albastru.

Dar „sângele apă nu se face“ — pentru aceea sunt ei vitejii urmași ai lui Arpad, ca să salveze patria cucerită de pericicolul ce amenință ... Înjurături și răcnete sălbatice cutremurau aerul ... Bastoanele se ridică în mod amenințător în slavă ... Într'un moment asfaltul e rupt în bucăți negre grele primejdioase. — Și cu toții la casa cu pricina ... Când colo ... E jocul unei mâni ironice? Roșul pierise, ... Mai aproape,

tot mai aproape ... Și în aieve se văd 2
plapome de mătase — galbin și albastru.

Furia publicului e mai potolită, vre-o
două pietri mai șuieră în aer îndreptate
spre fereastra cu plapomele — publicul se
împrăștie mulcomit ... că patria este
salvată!

O VECHE GREȘALĂ DE ÎNDREPTAT.

Cum în zilele de acum se petrec evenimente mari, ne mai pomenite, rescolind lumea din temelii, — preocupările noastre sufletești și intelectuale și-au luat un curs nou, de alte dimensiuni, spre a fi în conformitate cu cadrele vaste, în interiorul cărora se nasc și se realizează. Oricât să dăinuiască însă concertul haotic al războiului, e incontestabil, că și-a făcut și își face apariția un șir nesfârșit de probleme mai modeste la fel, cari independente de împrejurările de viață croite de războiu, încă pot să aibă oareșcareva interes pentru toți aceia, cari se nizuiesc să scape de excluzivitatea

coșmarului sufletesc și intelectual al zilelor de astăzi.

Privind lucrurile prin aceasta prismă, cred că nu e derizoriu, nu e un fel de „rixari de lana caprina“ de-a stabili odată definitiv, care este numirea adevărată a unui mic orășel de-al nostru dela poalele Bihorului, căci așa cum e rezidența de vară a vlădicii dela Orade, având liceu, școală civilă de fete cu protopopi, profesori, medici, avocați și alți mulți intelectuali, dacă până acum în comparație cu Blajul ori cu alte centre nici nu a cumpănit mult, dar poate în viitor, să aibă pretenția de-a figura ca și un considerabil coeficient în progresul nostru cultural.

Nevoia e cu atât mai arzătoare, cu cât în privința aceasta, în lipsa de o autoritate directivă, s'a înstăpânit o completă nesiguranță, așa că bunăoară chiar un neîntrecut meșter al condeiului dealtcum, care ne-a dat una dintre cele mai minunate pagini descriptive din literatura română prin descrierea lacurilor Scandinaviei, —

alocurea scrie **Beiuș** (vezi „Românul“ a. 1914 nr. 253 „La groapa unui elev“) alocurea iarăși **Beinș** (vezi „Unirea“ a. 1914 nr. 97 „Scrisoare din Beinș“).

În deslegarea acestei probleme, mică la aparență, dar totuș de oarecare interes pentru Blăjenii, cari în refugiul lor și-au găsit aici adăpost, — îndeosebi că lucrurile mici pot avea adeseori urmări mari — voi renunța la aparatul grav catedric de filologie, fiindcă nici nu-mi e profesiunea, ci mă voi nizuși să precizez fapte, să scot la iveală și să fixez adevăruri reale poate nebăgate în seamă, ce vor fi accesibile tuturor, așa că apoi orișicine să-și poată face ușor judecata. Cel ce dorește însă o promiscuitate de teorii istorice și filologice de o valoare contestabilă, le va găsi în studiul regretatului director liceal Vasile Dumbrava, cu titlul „**Beiuș** ori **Beinș**“ publicat în Anuarul din 1909—10.

E caracteristic, că numirea de **Beiuș** sau cum se scria pe acele vremuri **Beiușiu** răspunde principiilor de ortografie etimolo-

gică, numele de *Beinș* ortografiei etimologice cu concesiuni fonetice, iar cel de *Binș* ortografiei strict fonetice, obligatoare astăzi fiecărui om de bine, care pricepe rostul unei puteri intelectuale autoritative, îndrumătoare.

Dumbrava în studiul său face întrebarea: *Beiuș* este corect ori *Beinș*? După ce constată, cumcă *Beinș* e numai o formă intermediară, este o rostire locală și izolată cu totul neîndreptățită, militează în consecință pe lângă numirea de: *Beiuș*, unica corectă după judecata sa. Țin, să amintesc faptul, că însuș Dumbrava dealtcum recunoaște, cumcă forma uzitată de popor (deci forma fonetică) mai pre sus de orice îndoială e numirea de: *Binș*. Forma acesta însă el o negliă cu totul, și teza o susține numai între numirile de *Beiuș* ori *Beinș*,

Adevărul aieve nu e nici unul nici altul, ci e de-a se găsi chiar în cenușotca nebăgată în seamă de: *Binș*.

Deoarece numitul a învederat îndejuns ilegalitatea numirei de: *Beinș*, nu voi stă-

rui asupra acestei numiri, ci voi dovedi numai incorectitudinea soluției de-a zice și scrie: **Beiuș**.

Astăzi etimologia cu scrisul ei ciudat și-a pierdut rostul, Totastfel și tradițiile fără de vre-un osebit înțeles. În vremea, când se prăbușesc idoli mari, e lucru firesc, să se facă și selecționarea mărunților lari și penaiți pitulați prin ungherele de prin casă. Fiindcă ortografia etimologică, ori cea etimologică cu concesiuni fonetice, a trecut de mult la paginile istoriei noastre culturale, servindu-ne de principiile pur fonetice, singur îndreptățite în urma bazei reale ce o au, — nu mai are nici un rost etimologicul **Beiuș**, semietimologicul **Beinș**, ce vrea să împace și capra și varza, ci numai foneticul, adevăratul, corectul **Binș**. Nu-i vorbă Dumbrava face o observație argumentând cam în felul următor: „Nu poate fi corect a scrie în actele publice **Beinș** ori **Binș** în loc de **Beiuș**... căci de câteori n'auzi pe Român zicând: Deacasă mă chiamă Culă Domnule, dar dela carte Nicolae! Apoi câte

orașe n'avem noi „cărora le zic țărani Brașeu etc, dar noi zicem și scriem Brașov etc.“ Toate aceste pot fi o observație de spirit, dar numai argument nu; căci vor fi ei de-a bună seamă țărani „deacasă Culă“ dar cei mai mulți slavă Domnului și deacasă și dela carte sunt „Nicolae“. Mulți vor zice Brașeu, dar majoritatea covârșitoare a țăranilor noștri tot Brașov va zice. Iar în stabilirea principiilor fonetice, ca și ori unde, majoritatea e decisivă. Dealtcum sunt pe deplin convins, că dacă milioanele de Români de fapt ar zice Brașeu, acelaș lucru de prisos l-ar face câteva sute disparente de cărturari dăscălindu-i la numirea de Brașov cum în aieve zadarnică e truda de a obișnui zeci și sute de mii de Românași dela Orade până la Scărișoara de-a zice în locul firescului și zilnicului Binș... nici nu mai știu cum, deoarece până în ziua de astăzi cărturarii ne stau perplecși ca și cadru pedul lui Balaam din scriptură între cele două mănunchiuri de fân, voiesc să zic între numirile de Bei u ș și Bei n ș.

Să zicem, că am fi gata, să primim numele de: Beiuş. Ce vom face însă cu o comună învecinată numită Binşele (în limba oficială: Kisbelényes) căreia până acum nici cel mai dârz și îndărătnic etimologist n'a îndrăznit de ai zice: Beiuşele. Iar de-a accepta ici un principiu etimologic, colo altul fonetic e o inconsecvență, e un non sens.

Registrelor institutelor de credit, dosarele avocaților actele publice din arhivele, grefele diferitelor oficii, coalele averilor imobile dela judecătoria de ocol toate păstrează o sumedenie de nume-proprii de-ai principașilor: Binșan și Binșelan. Oare în cazul amintit mai sus, numiții ar trebui să își schimbe numele cu permisiunea ministrului de interne ori ba ?

Un ciudat contra-argument este observația, unui profesor, amintit în capul acestui articol, cumcă numele de: Binș nu are eufonia numirilor: Beiuş sau Beiș. Adevărat. Un cuvânt monosilab nici nu poate avea muzicalitatea cuvântului parisilab mai

ales iambic. Acesta însă nu ne poate servi de îndreptar, căci cu o astfel de judecată datorința prealabilă ne-ar fi, să isgonim pe veci de veci vocalele puțin plăcute: ă â și î, atât de caracteristice limbii noastre. Slavă Domnului însă — graiul nostru românesc e atât de sonor, atât de dulce, atât de muzical și armonios aieve, că orice teamă în direcția aceasta e de prisos,

Aici cu o mică digresiune — *ut surrideamus* — amintesc un alt fapt ciudat, ce ne stâlcește limba, și anume abuzul ce se face din întrebuițarea prea deasă a conjuncțiunii *că* și a pronumelui *care*. Remâne pe veci definiția caracteristică a unui teolog „absolut“ despre Mineiu, — *care este o carte, care ne învață, că care cântare, că când se cântă.*

Aș mai putea, să scot la iveală un șir interminabil de argumente pe lângă împrejurarea, că unica numire îndreptățită și corectă este: *Bînș*. Să^{re} mă provoc la nenumăratele poezii populare ba chiar și artistice, care o dovedesc aceasta. E de prisos

Dar de închiere, numai un cuvânt încă:

La respândirea numirii neîntemeiate de Beiuș a contribut în mare parte Anuarul liceului din acelaș oraș tipărit și respândit an de an în 5—600 de exemplare. Ei bine oameni suntem cu toții. Dar cred că este datorința aceluiaș Anuar, ca de aici înnainte să îndrepteze greșala veche.

Scrumbia.

- *Sau ce minunii poate săvârși puterea de asimilare* -

Înainte, cu câțiva ani, medicii din lumea întreagă s'au adunat la un congres adecă la sfat și procopseală în Stockholm, orașul de căpitenie sau capitala din țara Norvegiei.

Între cei mulți, s'a dus la congres și un doctor de pe la noi. S'au sfătuit ei, s'au cumișit, pe urmă a sosit vremea, să plece care încotro, acasă. Doctorul nostru s'a tot gândit și resgândit, că ce fel de lucru să-și cumpere în semn de amintire din locurile minunate, pe unde a umblat. La urma urmelor, după multă bătaie de cap, a aflat cu cale, ca să-și cumpere o scrumbie, sau

cum i-se mai spune hering, dar nu peștele
cela uscat și sărat, care-l cunoaștem noi
mâncându-l în postul Daștilor, de ni-se
strepezesc dinții, de sărat ce e, că bem apoi
la apă ca curcubeul, — ci pește verde viu,
cum numai în mările Nordului se poate
găsi. Gândului i-a urmat fapta, și nu peste
mult scrumbia noastră se rățoia într'un
butoiu anume pentru dânsa plin plinuț cu
apă de mare, pentrucă peștii mărilor nu pot
suferi altfel de apă și pier de apa noastră
dulce, cum i-se spune, din râurile și isvoarele
de pe la noi.

Când s'a coborît doctorul de pe vapor
umplu pentru cea din urmă dată butoiul cu
apă de mare. Pe tren și după ce a ajuns
acasă însă îl tot păștea gândul, de-l
treceau sudori reci, că ce va fi, dacă va
evapora, va seca apa de mare din butoiu.
După multă socoteală doctorul, care auzise
și cetise multe de toate despre puterea
asimilației, adecă cum vietățile în caz de
nevoie se împacă și cu felul de traiu nepri-
elnic dealtcum, numai ca să poată trăi,

crezu de bine, să puie scrumbia la încercare. Încetul cu încetul se toarne apă dulce de pe la noi, doară se va nărăvi scrumbia cu ea, de unde nu — tot moartea o aşteaptă. Azi așa, mâne așa. poimâne tot astfel, pânăcând de voie de nevoie scrumbia nărvită cu apă dulce se sbegua în butoiaș, de-ți era mai mare dragul,

Odată doctorul, după cum ți-e slujba a plecat deacasă pe vreme îndelungată. Uituc din fire, ca toți doctorii, uitase cu totul de scrumbie. Cum era vara, apa din butoiaș evapora și scădea din zi în zi.

Sărmana scrumbie lăsată în voia sorții, nu prea era mulțumită cu rândul nou al lumii. În urmă, când treaba se îngroșă, ca să-și scape pielcuța adecă mai bine zis solzișorii, s-a gândit, c'ar fi bine, să se asimileze din nou, adecă acum să se nărevească cu aerul. Azi oleacă, mâne oleacă pânăce, când a secat apa din butoiaș cu totul, resufla și respira scrumbia noastră la aer proaspăt mai la fel, decât un broscoiu ajuns pe uscat.

Doctorului în drum spre casă i-a venit în minte scrumbia, și-și smulgea părul de năcaz pentru biata fiară, care din negrija lui de bună seamă a perit de mult. Când colo, spre marea lui uimire, dumniaei veselă și teafără, mai altfel decât cândva în apele Nordului.

Din momentul acela pace bună de închisoarea butoiașului. Scrumbia noastră avea toată slobozenia, prindea la muște prin bucătărie și odăi, de se minunau căsenii și vecinii de ciudățeniile ei.

Cu vremea apucă toate obiceiurile casei. Pisica nu mai putea smântăni oalele cu lapte de groaza scrumbiei, căci îi-o ștergea cu coada solzoasă pe sub mustăți, de-i scăpărau ochii schintei. Bietul Flocos, dulăul bătrân, paznicul casei, nici că-și mai putea dormi la umbră somnușorul obicinuit de după-masă, nici odihni ostenele slujbei grele de peste noapte. Scrumbia nu-i da răgaz, plesnindu-l și ciupindu-l într'una.

Îi mersese vestea scrumbiei peste șapte hotare. Dar mai măreț și fudul era doctorul.

Îi făcuse din cordeluțe de mătase un fel de frâne ca la cățalușii cei domnești, și ori unde era pe la bolnavi, pe stradă pe la prietini ori cafenea — scrumbia tot după el tărându-se mai isteț decât șarpele,

Într'o zi doctorul fu poftit la un bolnav, dintr'un sat îndepărtat. Urcând în trăsură, o așeză scrumbia nedespărțită de-a stânga lângă el. Cum aveau însă de-a trece peste o apă, și podurile administrației și pe acele vremuri erau tot așa de neingrijite ca și astăzi, se sgâțâie trăsura odată cumplit, iar scrumbia cade în apă. Doctorul repede după ea, dă-i în sus, dă-i în jos, până a găsit-o și a scos-o la țarm, apoi pune-te la plâns și vaiet, — sărmana scrumbie și-a dat ortul popii, înecându-se!

ȘIRE DINTR'UN CARNET

De-atru plăcere de un moment, adese se sacrifică un viitor întreg.

Sentimente nu sunt, ci numai dispoziții incidentale. Unicul sentiment e egoismul.

Demulțori e crimă, o crimă de neiertat — a nu comite păcatul.

Este ceva din firea noastră de om în aceia, că — deapururi lăudăm trecutul, nădăjduim într'un viitor mai bun și — înjurăm prezentul.

„Datorință“ zice cineva „o cale nesfârșită...“ Adevăr. Dar nici n'o bate nimeni.

Lucrurile inconveniente, mai de multeori sunt acele, cari dealtcum ni-ar conveni mai mult.

*

Noi bărbații, pe prima femeie, pe care o întimpinăm, o și iubim — iată-ne virtutea. Femeile, pe primul bărbat, pe care'l iubesc îl și înșală — iată-le scăderea.

Acea, că la femeii amorul se trezește și în vârsta copilăriei, se știe. Ni-o spun mai gata zilnic gazetele. Dar, că apoi la ce etate sfârșesc cu dragostea, nu cred, să mai fie psiholog; s'o mai știe spune.

Femeile își petrec partea cea mai mare din viață înaintea oglindei, și indeosebi cele urâte. Fie, că au defect extern, fie, că intern. Și oare este femeie, care să nu fure vremea în felul amintit ?

Femeile în faptele lor sunt incalculabile. Sunt în stare la toate, încă și la aceea, să rămână credincioase bărbaților.

A discuta cu femei despre politică și dragoste, este — cât se poate de ingrat. La cea dintâiu nu se pricep deloc. La cea din urmă doară și prea bine.

În nouzecișinoue de cazuri la sută, femeile doresc bărbatul în urma însușirilor lui corporale, și numai poate în unul pentru că el are și alte calități. Iar noi, cari suntem obicinuiți, ca din abateri să făurim legi — și invers, serbăm cu triumf cazul din urmă, iar cele anterioare le botezăm cu apa comunului. Dar e vorba, că pânăce acolo cere cuvânt în veci statornica lege a firei, aici nu arare avem de-a face cu un infalibil simptom al isteriei.

Un bărbat răsbocște cu pumnul, femeea cu lacrimile Femeile ajung mai iute la țintă.

Deviațiunilor de principii, nu faptul, că avem idei opuse, le dă esența, — aceasta mai demulțori este indiferent. Ci că de ce nu crezi tu, aceea ce spun eu!

Luat la răspundere un mare-mincinos, ce este cauza, de mințește chiar atâtea el a răspuns: Aceasta-mi este absolut necesar. N'aveți idee, cât trebuie, să mințești oamenilor, ca să ți-le creadă măcar în parte.

A minți — demulțori e artă. Recere ca atare o elocvență iscusită, o vie și bună fantazie. Și o minciună cu spirit, spusă frumos face mai mult, decât un duium de adevăr — sec.

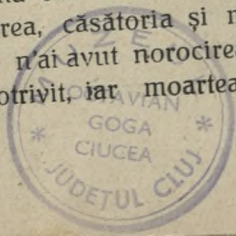
Este groaznică toleranța oamenilor, ei sufar, să le calci în picioare tot ce au mai drag, mai scump, numai să le știi da apoi — prețul.

Și spiritele cele mai conservative recunosc, că evoluăm neconținut. Cu toate

însă, gemem încă sub greumântul unor doctrine etice de ani omienouesute și mai bine. Asta întotdeauna îmi vine în minte, decâteori văd neîndemânatecele gesturi și mișcări al vreunui om -- cu surtucul și pantalonii jerpeliți, strimți și scurți, croiți la moda veche,

Noi cei de cinste suntem cu totul înostimi atunci, când exerciăm asupra celor decăzuți iertarea. De oamenii aceștia după ce și așa au suferit îndestul pentru cele comise, îi reprimim între noi nu ca pe niște noi născuți, acum cu totul asemenea uouă, ci — ca la momentul bine venit să le și arătăm stigma, să-i facem, să simțească binișor deosebirea, ce ne desparte. Încolo, iertăm ușor și adese. Celor cari se îndreaptă le și dăm sărutul: E lesne din cale afară.

Viața pe bună cale ne culmină în următoarele: nașterea, căsătoria și moartea. Dacă cu nașterea n'ai avut norocirea de-ați alege leagănul potrivit, iar moartea e un

rău, care în fine nesmintit te așteaptă, —
iți mai restează numai, să n'o sfeclești
cumva cu căsătoria.

Normele sunt făurite de dragul abaterilor.

O maximă cinică, de n'ar fi plină de
altruism: Vorba să-ți fie binegândită. Dar
să nu gândești ceea ce spui, și să nu spui
ceea ce gândești.

MICI ISTORIOARE DE ÎNȚELESUL CELOR MARI.

I. MONEDA.

Ciasurile 11. Arșița zilelor de vară. De șerpuitoarele cărări din parc, în bătaia nemiloaselor raze de soare trecea abătut un biet boem, cu ochii pierduți, palid, cu fața suptă. Fruntea lui îngândurată purta amarnica grije a mesei, reclamată de intern din ce în ce mai cu insistență. Și se știa, așa de strein, așa de lipsit și nenorocit în orașul cu ziduri mari fără de suflet, cu turle de aramă.

Și'n calea lui asemenea fricei unui câne stingherit, ochii i-se opresc dintr'una asupra unui corp mic lucitor, ce-i sclipea

sub picioare. O piesă nouă, de 2 franci, pierdută de cineva — îi suridea din nisipul suriu al a'eei, rugător par'că, să o ridice.

Fruntea lui îngândurată i-se însenină, ochii-i sclipeau de bucurie, și un suris fericit, și cald se așeză pe colțul buzelor. Dar numai pe un moment. Ochi-i deveniră din nou tulburi, iar fruntea grea. Și norocosul bohem, scăpat din voia întâmplărei pe neașteptat de năcazul, ce'l muncise, își zise cu un zimbet de amăreală :

— Ce fatal argument iarăș, să nu mai cred în dumnezeire! Căci de-ar exista, lesne ar fi putut face, să gădesc nu 2 franci, — ci cel puțin o bancnotă de o mie.

II. DECORAȚIA.

Vlăduț e un copilăș drăguț, cam de opt ani. E băiatul bine îmbrăcat, palid, de-o inteligență nervoasă, a orașelor mari, a orașelor cu străzi multe, pline de șogomot și de galantare, dar cu aier și cu lumină puțină. Acum e nespus de fericit. e vesel guraliv și sprinten — fiindcă a ieșit la plimbare cu Tata.

Și cum merg se duc dealungul străzilor, — el cu pașii măriți de o gravitate serioasă — comică — în dupameazăia de toamnă târzie, într'un colț de stradă le întinde cu sfială soioasă pălărie un cerșitor bătrân și amărât, sprijinit în cârji.

Doi bani albi lucesc pe un moment, căzând moale în pălăria moșneagului, și plimbarea își reia cursul. Fantazia aprinsă

a lui Vlăduț însă nu vrea să mai știe de odihnă, frământându-se într'una, într'un târziu apoi Vlăduț glăsuiește :

— Tată dragă, cine era moșneagul acela bătrân din colțul străzii, sprijinit în cârji, fără de-un picior, cu un ban de aur la piept și cu barba cea mare, mare, albă, de semănă cu Sîn-Petru?

— Acela, dragul tatei e un erou.

— Ce va să zică, tată, erou?

— Erou, puiule, erou?... Cum să-ți spun... da... Vezi, moșneagul acela pe vremuri a fost și el tiner, un voinic chipeș și frumos. S-a întâmplat apoi într'o bună zi, că țeara, pământul acesta unde locuim, a ajuns în primejdie, s-a făcut bătaie. Și atunci moșneagul de acum, voinicul de pe vremuri, fiindcă eră soldat, a încins sabia și pușca, și a plecat în rând cu alții la războiu. S-a luptat bine, până ce și-a pierdut în luptă un picior.

Ne mai fiind apt de soldat, i-au dat drumul, și de-atunci umblă în cârji purtând la piept decorația: banul cel mare lucitor

mai gata de aur, ce l-a primit fiindcă a fost erou adeca viteaz în răsboaie, săvârșind lucruri mari și frumoase, cărora 'li-se spune virtute. Și fiindcă dragul meu virtutea trebuie să o cunoască cu toții, ca să o cinstească și să o respecte cât mai mai mulți, pe acest erou fără de-un picior și cu-o decorație de bronz la piept patria recunoscătoare l-a așezat în vederea lumii — într'un colț de stradă.

III. VENERE DE MILO.

Doi prieteni, artiști pe semne, fascinați de comorile de artă ale Luvrului, stau de vorbă.

— Nu știu cum se face — zise unul dar eu am impresia ciudată, că Venere cum stă așa pe soclu înmărmurită, par'că trăiește totuș. Îmi vine involuntar, să cred, că sub coaja de marmoră paliativă, se ascund nervi, e carne, circulă sânge, pulsează vieața...

— Da, ai dreptate — îl întrerupse celalalt. — O am și eu de mult senzația aceasta nostimă. Și de mii de ani, de când a creat-o numai suprema inspirație a unei dalte maiestre, știi, la ce se gândește?

— La ce?

— Că dacă ar trebui să coboare pie destalul, ce toaletă ar avea să îmbrace.

IV. VULPEA ȘI ARICIUL.

Vulpea a ajuns ghinionistă. Cu toată istețimea și șiretenia ei eternizată prin proverbe, vânatul de seară nu i succese. Câinii dușmănoși au alungat-o de pe la cotețe, ba cât pe ci să-i încolțească unica blană. Dentru iepuri îmbătrânise, ba chiar și afurisii de șoareci dispăruseră dinainte-i în văgăunile pământului.

— Copti, necopti, de miar plăcea macar strugurii, — și în gând înjura pe Esop, care pe nedreptul o făcuse de blam înaintea lumii cu povestea din vechime.

Dar ce mare îl fuse bucuria, când la lumina palidei luni zări în drum un ariciu.

— Bine te-am găsit, — zise năpustindu-se

asupra lui cu toată furia foamei neastâmpărate.

Ariciul însă, ca toți aricii în primejdie se făcu ghem, și respłata încercării fuse pentru vulpe, că se pomeni cu o înțepătură cumplită la bot. Foamea însă e cucoană mare, ce-ți dă tot curajul desnădejdi. O nouă încercare — o nouă înțepătură. Asalt după asalt, dar tot acelaș rezultat nespus de trist.

Când în sfârșit, cu botul plin de sânge vulpea fuse nevoită să plece petrecută de zimbetul palid, plin de ironie a lunii, grăi cu dispreț:

— Câtă necreștere, ce lipsă de cultură și de civilizație, ca în veacul al douăzecilea, să te porți netuns-neras, ca și cel de pe urmă moic!

V. OGLINDA

Prin întretăierea obloanelor dela fe-
rastră s-a furișat un smoc primăvăritic de
raze de soare, cutropind oglinda din perete
cu un potop de săru'ări de sclipiri arginții,
resfrângându-se apoi nebunatic și vesel în
penumbra din odaie.

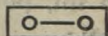
— Ni-e drag nespus de tine — cuvân-
tară razele — fiindcă, precum părintele
nostru Soarele scoate la iveală dreptatea,
alungând minciuna, așa și tu ai menirea, să
desmeticești oamenii, rostindu-le adevărul.

La cuvintele aceste oglinda deveni
palidă și rece de tot, peurmă cu un oftat
de melancolie grăi:

— Aici, aici se ascunde cruzimea soar-

tei mele, ce n'o mai pot reface, ci trebuie să vi-o mărturisesc. Din vremuri imemoriale, de când numai prima femeie m-a zărit în luciul apelor și decând au încercat ca să mă făurească în primele scîpîri ale lamei de metal, de nenumărate mii de ani deci, eu stau într'una în slujba mînciunei. Ce rost mai are, de spun eu unei femei, că e frumoasă, când și celorlalte slute le spun acelaș lucru. Vă implor! Alergați în sborul vostru repede ca fulgerul, căutați-o și mi-o aduceți singura femeie, unica de pe întinderea pămîntului, căreia i-aș fi spus vre-odată cu toată sinceritatea, că nu e frumoasă, ci e urâtă, — ca să-mi împac și să-mi liniștesc sbuciumul conștiinței.

Razele de soare dispărură însă în ascunzișul unui nor opac, iar oglinda se pierdù în pâcla estompată ce luă din nou în stăpînire tăcerea muștrătoare din odaie.

Teatru.

SOLIDARITATEA

— FARSĂ ÎNTR'UN ACT. —

PERSOANELE:

VULCU

DRAGOȘ

BUJINCA — ERMIL I. TRAIȘTĂ

RĂGNEANU

FONFOIU

toți colegi de școală, elevi în clasa opta liceală.

(Acțiunea se petrece acasă la VULCU. Scena reprezintă o odaie de elev, modest mobilată. În fund ușă cu ieșirea. În stânga o altă ușă ce dă în odaia învecinată. Mobiliarul: Două paturi, masă, scaune, cuier, sobă, o etajeră pentru cărți, șifonieră, două lăzi de călătorie).

SCENA I.

Vulcu, Duma, Răgneau, Fonfoiu.

(Când se ridică cortina, VULCU șezând la masă în fața publicului frunzărește într'o carte. O lasă într'atât. Bate impacient cu degetele în masă. Se uită la ceasornicul de buzunar, dă din cap în semn de reprobare. Pe urmă se scoală, măsoară odaia cu pași mari, privind de repetite-ori în spre ușa din fund cu ieșirea. Are aspectul că așteaptă pe cineva cu nerăbdare. Într'aceste în fine, bătăi pripite la ușă.)

Vulcu Poftim! (Ușa se deschide larg și apar :)

Duma Bună ziua!

Răgneau Ai c'am așteptat!

Fonfoiu Servus! (Se așează cu toții, FONFOIU cu un obicei pariatial — în vârful datului.)

Vulcu Minunat trifoliu! Constat o întârziere de jumătate de ceas. Mă faceți să aștept cu nerăbdare, iar voi...

Răgneanu Ne dăscălești iarăș după vechiul tău obicei, cu toate că acum nu suntem de vină pentru întârziere. Dacă îți aduci aminte, azi la ora de gimnastică, când ai profitat de absența lui Dragoș, și ne-ai invitat, ca pe la patru să venim la tine, doară tu ziceai, că nu cumva să ne observe Dragoș, ori ca să prindă de veste de vizita noastră. Noi cunoscându-ți bine minuțiositatea, încă pe la trei ne-am și întrunit la mine, și am plecat la vreme, când colo — poftim! în piață cât peaci să dăm bot în bot cu Dragoș. Noi însă repede am dat, spre stânga în strada Tipografiei dar vezi bine încunjurul acesta a mistuit vreme peste voia noastră...

Duma Și unde mai pui, că pe strada Tipografiei o nouă întâlnire. Domnișoara Zoe plecă la ora de pian. Adevărat că din nenorocire Răgneanu încă n'a avut ocazia s'o cunoască în persoană, dar asta n'are

a face, el rămâne tot acelaș fervent adorator... Și-acum ține-te nene în urma ei, bineînțeles la cuvenita distanță de zece pași.

Răgneanu Apoi dacă am fost dat de gol, să mai adaog și eu, cumcă fratele Fonfoiu la reînțoarcere a aflat cu cale, deași stâmpăra într'o cofetărie cu câteva prăjituri apetitul — în veșnică permanență.

Fonfoiu (care jumulește un măr zărit cu satisfacție pe șifonieră) Dar erau ceva minunate! Ispita în cale. Le simt și-acum gustul în gură.

Vulcu Bine, bine, dar înaintea de toate sunteți voi siguri, că nu v'a observat Dragoș?

Duma Absolut! dar la ce atâta precauțiune? Și atunci de ce ne-ai chemat chiar la tine, când tu locuești împreună cu Dragoș. Nu înțeleg toată afacerea, și ard de curiositate, să știu de ce e vorba!

Vulcu Să vi-o spun voiesc și eu. Noroc, că nu v'a zărit. Cu toate că ați în-

târziat, Dragoș nu vine în grabă acasă. Când l-ați întâlnit mergea la avocatul Chevereșanu, unde e meditator pe lângă băiat. Repetițiile le face cam pe vremea aceasta, deaceea aveam eu siguranța, să vă chem la mine. Dar ca să trec la afacere, cum știți, încă prin Noemvrie, la sfatul meu noi am înființat liga „Solidaritatea“, cu scopul să închegăm între noi o perfectă armonie colegială în cel din urmă an de școală, să ne ajutorăm reciproc la studii, la teme, la domestice, la răspunsurile din clasă, și... ca să ne pregătim de pe acum pentru ziua groaznică a Judecării din urmă: voiesc să zic bacaleurul (maturitatea), ce se apropie amenințător din zi în zi. Era nevoie arzătoare de așa ceva îndeosebi că cu cei de pe a șaptea o ducem rău de tot în urma certurilor dela „Societatea de lectură“ cari, cum suntem noi în minoritate s'au înăsprit numai, tăiându-ne pe veci nădejdea, dar în fine nici ambiția noastră nu ne iartă, să recurgem la sprijinul și bunăvoința lor. Și fiindcă e un vechiu adevăr

istoric, că la toate trebuie bani, bani și iarăși bani — tot la propunerea mea s'a mai decis ca în scopul însemnat, amintit mai înaintea, fiecare dintre noi să fie supus la o cotisație lunară de un leu...

Răgneanu ...O pricină suficientă, ca iubita noastră „Solidaritatea“ să o și apuce pe apa Sâmbetei, de și-a dat numai decât nobilul său suflet în mâinile Creatorului, trecând la cele eterne, la vârsta cea mai fragedă și nevinovată.

Duma (cu aceeași sertozitate comică) Iar noi din osemintele ei reci: 19 lei și 16 bani întru pomenirea veșnică a repodatei, ne-am îndurat de-un mic chef, primit la propunerea mea, vezi bine — unanim.

Fonfoiu (care jumulește deja al doilea măr) Adecă, pardon! Eu avusesem contra-propunerea, de-a ne procură prăjituri.

Duma Cum nici nu se putea altcum din partea ta. Dar asta una apoi a și fost unanim — respinsă,

Vulcu Cum, cum nu, fapt e, că „Soli-

daritatea“ noastră azi e — cu vorba poetului — numai o tri stă amintire din trecut, — fără de nici un profit însă pentru viitor. Și vedeți, cu toate aceste Dragoș, din încercarea noastră neisbutită, mai voiește, să aibă nescari foloase pentru sine, și încă absolut incorecte, necuviincioase, ca să nu le zic josnice!

Fonfoiu (cu gura plină consternat) Cum de rând?

Vulcu Foarte bine! Dragoș e egoist la culme. Inteligent, cetit, elev eminent, cu un cuvânt are toate atribuțiile, să fie pe deplin mulțumit. Și totuș e de un egoism brutal, neîndurător din cale afară. Cu toate că voi n'ați avut nenorocul, de-a stă cu el ani de-a rândul împreună, ca și mine în urma prietiniei părinților noștri, — totuș o știe fiecare, cumcă nici un coleg nu se poate mândri, că Dragoș i-ar fi făcut cândva vre-un bine. Dar fie, e treaba lui. Cum vine însă el acum, numai din motivul, că spre marea lui nefericire și eu sunt elev eminent, și mi-am cucerit simpatia profesorilor, fără de nici o muștrare de conștiință...

Răgneanu Cum ? Ce ? Ce-a făcut ?

Vulcu Deocamdată nimic, dar e pe calea s'o facă. Nimic altceva, numai să ne denunțe, că, deși legile școlare nu permit așa ceva, noi am întemeiat o ligă, cu scopul de-a trage profesorii pe sfoară la nota de conduită, la calculi, de-a nu studia, de-a incasa taxe pentru chefuri oprite...

Ceilalți **Ioși** Dar asta e o infamie ! Nu se poate ! În felul acesta nu e adevărat, e o minciună !

Vulcu O știu și eu prea bine. Totuș aparența e pe partea lui. Și toate, durere, le poate și adeveri — iar el n'a luat parte la nimic.

Răgneanu Și de unde o știi ? Cine ți-a spus'o ?

Vulcu El ! Acum e săptămâna, decând dintr'un fleac ne-am ales cu o ceartă, știi, ca la ușa cortului. În paroxismul urei lui neîmpăcate apoi s'a și scăpat cu vorba, a mărturisit'o. Așteaptă numai ca pe săptămâna ce vine, să sosească din concediu

Domnul profesor Simonide, care-l are la inimă și cu ajutorul căruia e sigur de izbândă. Iar întru cât eu îl cunosc pe Dragoș, vă asigur, că și are s'o facă, îndeosebi, că poate profita de ocazia, să-mi strice mie vorba lui: Să-și strivească rivalul. Dar în fine ne încurcă și ne face năcaz la toți.

Duma Iar tu... tu ce-ai de gând să faci?

Vulcu Eu? — Mi-am făcut socoteala. Înainte de toate să-i previn, apoi să-l fac imposibil, de se poate, să-l aduc la rezon, dându-i o lecție strașnică, dar binemeritată. Și acum, astăzi, a sosit ciasul! — Dar nu e vreme de pierdut, căci în ori-ce moment poate, să sosească. — Informații multe nu vă dau, pe urmă o să aflați și să pricepeți tot, fiindcă voiesc, să fiți de față la umilierea lui. Îi dreg o capcană în care am să-l prind ca pe un cloșan. Toată nădejdea mi-e în trufia lui oarbă, în admirația lui extravagantă pentru literatura ultra-modernă în ambiția, în închipuirea lui, cum se crede de un viitor poet celebru, de un geniu, ce-l

face, pe lângă foată inteligența, miop. Deocamdată e deajuns, să știți, că Bujinca încă e inițiat în șiretlic, și stă gata, pregătit, aici în vecini la neamuri, să-l prindem cu ocaua mică. Factorul poștal i-a adus azi o scrisoare pusă la cale de mine, cu ajutorul unui văr de-al meu din capitală, și pe asta se bazează totul. Ori, ori! Dacă nu isbutim mult n'am de-a pierde, și așa am apucat'o pe povârniș. Bujinca dealtfel încă îl are în gușă din anul trecut. Am nădejdea însă, să ne reușească planul. Bujinca e isteț de minune, iar Dragoș, când îi mobilizezi trufia, n'aude nu vede. Pe voi vă rog numai, să nu-mi stricați comedia... Dar acum treceți prin odaia vecină de mai stați de vorbă cu stăpânul casei. Dapucar cum e, moare după politică. Când mă ve-ți zări la stradă, veniți după mine, ca să mă aduceți în odaie. De va fi nevoie de instrucții, vi-le dau atunci. Pare c'am auzit însă ușa dela poartă, plecați, să nu vă găsească cumva aici! Iute, iute! (— Răgneanu Duma ies spre stânga, în urma lor Fonfoiu în-

tinzându-se una și mângăindu-și burta. Vulcu privește patul, scaunele, toate pe repezeală, se așează la masă, prefăcându-se că studiază. Dragoș intră —).

SCENA II.
Vulcu, Dragoș.

Dragoș. Pune pălăria'n cuier, se plimbă prin odaie fredonând o m'loдие, privește de vre-o câteva spre Vulcu, care se prefăce că nu-l observă. De urmă, când vede, că nu i-se dă nici o atențiune, întreabă cu neastâmpăr.) N'a fost în absența mea nimeni aici ?

Vulcu (lapidar) Nu ?

Dragoș Un domn străin ?

Vulcu Nu.

Dragoș Nu m'a căutat, nu m'a întrebat nimeni ?

Vulcu Nu.

Dragoș Absolut nimeni, nimeni ?!

Vulcu Nu și iarăș nu ! Ce domn străin să te mai caute, par'că nu știu ce cunoștințe ai mai avea !

Dragoș Și de ce să nu am! Dacă tu stai toată ziua închis în odaie ca o bufniță, într'una cu nasul în carte, nu înseamnă ca altcineva să nu poată avea cunoștințe și legături sociale!

Vulcu Până azi nu știam încă, că tu deja de pe băncile școalei ești un factor social cu legături și cunoștințe însemnate.

Dragoș (enervat) Apoi dacă tu nu ai — eu să știi că am! Chiar azi, acum aștept o vizită dîstinsă.

Vulcu Lăudăroșie goală ca întotdeauna, fără de nici un temei.

Dragoș Cum? Adeca tragi la îndoială ceia ce-ți spun! Ei bine! Ca să te conving, că nu mă laud, ci e curatul adevăr, că am dus'o cu mult mai departe decât tine, că talentul meu poetic, principiile mele de artă modernă luate de tine de-atâteori în zefle-mea azi mă afirmă, mă fac cu trecere, cu autoritate, că de azi înnainte și eu însemnez ceva în literatură — să știi, că am primit o scrisoare.

Vulcu Atât?

Dragoș Da! Dar scrisoarea e de mare importanță. Mi-o scrie Domnul Ermil I. Traistă.

Vulcu Nebunul?

Dragoș Nu, geniul! Cum știi, adineori mi-am trimis manuscrisele poeziilor mele moderne impresioniste revistei literare „Steaua” Acum îmi scrie Domnul Ermil, cumcă din întâmplare trecând pe la Redacție, mi-a văzut manuscrisele, le-a citit, și deoarece Redactorul — uu țărănist retrograd — ezită să le publice, Ermil le-a luat la sine, și are să mi-le cumpere. Neîmpăcat și el cu literatură fără de sevă deacum, scoate o revistă literară „Flacări violete”. Pe mine mă angajază de colaborator, plătindu-mi 50 de lei de poezie. Revista e susținută de un Mecenat putred de bogat, admirator al artei pure, moderne, — iar noi forțele tinere avem să începem decurând o campanie zdrobitoare împotriva neputincioșilor ascunși după paravanul conservativismului unei literaturi seci, de limonadă.

Vulcu Te-am ascultat cu multă răbdare, Și ți-o mărturisesc sincer: Ai o bună

doză de îndrăsneală de-a le spune așa de late și umflate, iar despre mine presupui o bună-șoară porțiune de naivitate, ca să ți-le cred.

Dragoș (înțepat de binele) Adeca nu crezi nici decum. Ca dovadă, uită-te, aici e scrisoarea, în care îmi scrie, că probabil pe azi, sosește cu trenul de dimineața, iar după masă pe vremea asta mă cercetează, să-mi facă cunoștința personală. să ne sfătuim asupra afacerilor literare amintite. Ține foarte mult la talentul meu, îl crede extraordinar, și îmi profetește un splendid viitor. Doftim de te convinge Tomo! (— N'apucă însă bine să-i predea scrisoarea, când se și aud energice bătăi la ușă. Apare ERMIL —)

Dragoș Acesta trebuie, să fie Domnul Ermil. Te rog, cel puțin fii cuvincios. (Amândoi se scoală, DRAGOȘ Innaintează spre întimpinare.)

SCENA III.

Vulcu, Dragoș, Ermil.

Ermil Considerațiile mele Domnilor!
De lângă toată candoarea și subtilitatea

suiletului, intelectului meu, durere nu din vina mea am un nume șters, vulgar: Sunt Ermil I. Traistă poet neoimpresionist futurist, beletrist, jurnalist, dramaturg, autor dramatic și estetic, celebrul autor al mai multor opere de artă, al genialului volum: „Țară, țară, țară moșneagă” și al neîntrecutului poem în proză: „Un plug, o grapă, o sapă și-o lopată am văzut.” (Cătră Vulcu) D-voastră sunteți mult talentatul dar deocamdată încă necunoscutul poet liric Domnul Dragoș?

Dragoș (modest) Nu vă rog — eu sunt! Domnia-lui e colegul meu de școală Vulcu.

Ermil Sunt încântat de cunoștință, (ți stringe cu căldură mâna lui DRAGOȘ de repeti-teori. DRAGOȘ emoționat îți face cele mai profunde închinăciuni, pe urmă toți trei iau loc și anume ERMIL la mijloc.) Mi-o consider de suprema îndatorire, să fac cunoștința personală delicatului talent, pe care — mărturisind cu mândrie — eu am avut norocirea de-a-l descoperi din neantul ignoranței unui public incult și ingrăt, nepricipător de rafinamentul sublim eteric al artei pure.

Vulcu (mirat, cu scrisoarea în mână.)
Cum, e adevărat deci? Scrisoarea aceasta?
Dragoș poet, și încă de seamă?....

Ermil O da! Domnul Dragoș este o
valoare excepțională, un talent deosebit. Azi
încă necunoscut, dar mâne încoronat cu
laurii gloriei. Iar publicul se va prosternea
cu admirație la picioarele noului Messia de
mult așteptat în paragina literaturii noastre
apucată spre declin.

Vulcu (enervat, cu învidie și ură) Prin
urmare e adevărat, că D-voastră ați sosit
pentru angajamentul lui literar la revista
„Flacări violete“ și-i veți acorda un onorar
câte de 50 de lei p ntru...

Ermil Da, da, da! Aceasta este însă
numai începutul, căci cine e în stare, să
cuprindă de pe acum întreg orizonul, să
întrezărească perspectiva amefitoare, apogeul
unui talent fecund, nou, particular, remar-
cabil de pe acum, care deja la începutul
începutului denotă schintea genialității.

Dragoș (emoționat) O! mă rog... mă
rog... ce fericire... (cu un aiér triumfător)

Te-am întrecut, te-am strivit Vulcule! De azi înaintea căile ni-se despart. Rivalul de odioasă remâne comun sur și mic, neobservat, jos în țărină, — iar eu, eu am să mă înnalț sus, tot mai sus în minunatele sfere ale renumelui, ale gloriei!

Vulcu (cu desnădejde) Iar eu a trebuit, să ajung triumful tău, umilirea mea definitivă. Să mă conving, că presupusele laudăroșii sunt adevăruri zdrobitoare pentru mine — Pare că m'a înjunghiat cineva, asta nu se poate — e insuportabil — îmi stă mintea 'n loc — îmi vujește capul — mă dor tâmplele — ah!.. nu... asta n'o mai pot suportă... (aleargă fără pălărie prin ușa din fund.)

SCENA IV.

Ermil, Dragoș

Ermil (binedispus) De rivalul D-tale l-a alungat din odaie vestea izbândeii D-tale complete. (Cu ton¹serios și grav) Din parte-mi Domnul meu, ți-o mărturisesc înc'odată, că

am cea mai înaltă relevanță sufletească, prin descoperirea Muzei D-tale, ce îmi mărește cu o cale și — îndeajuns apreciată mea reputație de estetic și critic literar. Eu nu sunt gelos de talentul altora. Cât de curând am să scriu un admirabil studiu asupra poeziei D-tale lirice, am să-ți fac o reclamă impunătoare în toate revistele literare mondiale. Ce pot eu cu cunoștințele mele! Și în fine reclama e o necesitate organică astăzi, în veacul electricității trebuie electrizate spiritele intelectuale, publicul cititor.

Dragoș O mă rog... sunt atât de emoționat... eu... eu... Dvoastre... atâta bunăvoință...

Ermil Nici o bunăvoință. Tot ce se întâmplă este rezultatul geniului D-tale. Eu nu am numai modestul merit de-a descoperi din noroiu diamantul, de-al aduce din întuneric la lumină, unde apoi farmecul, policromia razelor lui strălucitoare este meritul său propriu.

Dragoș Eu de fapt nu știu cum să vă...

Ermil Adeca da, în fine fără de mine ai fi rămas în neant. Dar un sfat tinere! De lângă toată originalitatea ce o ai, îți va fi de mare folos rafinându-ți gustul literar prin studiarea incomparabilelor mele opere de artă. Lucru de căpitanie să fii cât se poate de original, mistic și paradoxal. Iar repețirea singuraticelor cuvinte din poezie, din poezia liberă, ba uneori chiar și a propozițiilor întregi — e absolut necesar. Prin metoda aceasta se poate da poeziei o notă nouă, de tainice înțelesuri. Adeca de nu va fi înțeleasă cu atât mai bine. Îmi cunoști următoarea perfectă creație?

(recitează cu ton emfatic)

„Toți oamenii, nevestele copii, moșnegii
ba chiar și căjalușii cu enigmatice cozi
ies la poartă.

Ceriul e roșu... se poate că e verde însă sau
cafeniu ori violet, și în pompa lui bizară
e de tot original, ca și un triolet....

— Dlâng toți și rād și blastăma și se roagă
toți, toți.

Arde! Arde! Arde! N'auzi că arde,
ori se renaște lumea moartă,
moartă definitiv, de șapteori moartă

— haină soartă, toartă, consoartă —
Ceriul arde, arde, arde, și zcii
pier toți, pier toți, pier toți
și înc'odată pier toți.
Vine un nou soare,
o lună nouă și cinci luceferi
și stele multe, multe, multe
— fetițe adulte, oculte!
Vine o dimineață mare...
și vine o seară și mai mare,
de treiori așa de mare,
de treiori și jumătate
și-un sfert din sfert...
Și oamenii blastămă și se roagă cucernic
și plâng și rid și cântă și flueră
deodată în aceeaș vreme,
ceriul tot arde și vin de departe
cu sacii pe umăr, cu spada în mână
— o! la contese ce minunați sâni
vin cu crini între dinți,
cu smarald și peruzea în colțul buzelor
povestind într'una
vin călare pe lebede, pe șoimi pe corbi,
vin cu ochii orbi
oamenii noi în haine vechi
și oameni vechi în haine nouă —
și doinele moarte de-o moarte cumplită
apun în noaptea frântă,
cum ai frânge un baston în două"

Nu mă laud, căci nu mi-e firea. Dealtcum e de prisos: Ca aceasta, ca Tabes, Absint, Oraș bolnav, Sensațiile și cugetările unui mort, De vorbă cu mine, când dorm — nu s'au mai scris și nici nu se vor scrie de curând în literatura noastră!

SCENA V.

**Ermil, Dragoș, Vulcu, Duma, Răgneanu,
Fonfoiu.**

(Ușa se deschide larg. Apar: Duma, Răgneanu, Fonfoiu, aducând pe Vulcu palid. Ermil și Dragoș se dau la o parte dinaintea cortegiului. Numișii îl așează pe Vulcu pe un scaun, Duma îl desface la guler și haină, îi dă un pahar de apă, îi face apoi curent cu o mapă de carton enormă. Fonfoiu umezește un ștergar și-i pune comprese, legându-l la cap. Intr'aceste însă se susține acțiunea următoare:)

Răgneanu Ce e? Ce s'a putut petrece aici? Noi trei chiar veneam să-l cercetăm pe Vulcu, când el iată că apare în stradă, fără pălărie, ca scos din minți, într'o fugă nebună și răcnind: „Aceasta n'am s'o uit, m'ai umilit Dragoș, m'ai strivit, — Dumne-

zeule!.." și cu un țipet disperat a leșinat de-a dreptul în brațele noastre.

Dragoș Nu s'a întâmplat nimic. Poate invidia lui Vulcu i-a făcut rău.

Ermil Ba da! S'a întâmplat ceva deosebit, ceva solemn Domnilor mei! Am descoperit supremul geniu al poeziei noastre din veacul al XX.-lea. Este Domnul Dragoș! Vă rog să-priviți cu acelaș respect și cu cernică admirație, cu care depun eu acuma sărutul pe fruntea, ce poartă sublimele gânduri. (Îl sărută)

(Toți afară de Dragoș isbucnesc în risete omerice, fără de sfârșit. O ilaritate furtunoasă)

Dragoș (incurcat) Cum ce va să zică asta? (Văzând că și Ermil râde) Cum și D-voastră Domnule Ermil?

Ermil — Bujinca Cum și eu? Vezi bine că și eu! De ce să nu și eu. (Demascându-se perucă etc.) adevărat nu eu ci Bujinca, mai bine zis nu Ermil ci eu (Râs și sgomot general, prelung, Dragoș disperat cade pe scaun.)

Vulcu Scrisoarea de azi dimineață a

vărului meu din capitală — s'o pricepi mai bine!

Dragoș (răgușit și înecat) Ce glumă-i asta, ce prostie, cum ați îndrăsnit?

Fonfoiu Solidaritate!?! Chef!?! Denunțare!

Răgneanu Flacări violete, onorar, glorie!

Vulcu (Se scoală de pe scaun, desfăcându-și ștergarul merge spre Dragoș) Ți-a trebuit — poftim! Tu voiai să ne denunți, să mă faci imposibil, să mă strivești — ți-ai găsit'o! Ești tu imposibil, tu ești cel strivit. Caraghios pe toate viața. Mulțumită istețimei de actor a lui Bujinca, dar îndeosebi miopiei tale grozave, când îți răscolește cineva trufia, capcana noastră a isbutit de minune. Acum poftim! Du-te de ne denunță, și în 24 de ceasuri o să știe întreg orașul de pășania ta. Nu vei aveà îndrăzneala de a ieși la stradă, ca să nu te strige toți copiii și ucenicii, să n'arate cu degetul după tine lumea întreagă. Și va trebui, să pleci din

oraș isgonit pentru totdeauna. Nimeni nu ți-a voit vreodată răul, și tu totuș aveai îndrăsneala, nerușinarea să ne pricinuiеști neplăceri. Dar te-a ajuns Zeul răsbunării înaintea de vreme. Lecția a fost poate prea aspră, prea grosolană, prea dureroasă pentru tine — dar binemeritată!

Dragoș (reculegându-se, se scoală) Dragilor mei iertați-mă! Am greșit și eu. Recunosc, că nu vi-am voit binele. Dar nu mă faceți imposibil, nu mă faceți de răs la lume! Iertați-mă acum odată și eu vi-o promit solemn, că mă îndrept. Am să fiu altul. Vulcule dragă iartă-mă!

Vulcu Acum odată te cred, că ți-a venit vorba dela inimă. Fie! Tu te lași de planul tău incorect, din ziua de azi te schimbi, te faci camerad adevărat, iar eu ți-o promit deasemene solemn atât în numele meu, cât și al prietinelor, că din toate câte s'au petrecut acum în aceasta odaie, nici când n'o să știe suflet de om. Asta ți-o făgăduiesc! (stringe cu căldură mâna întinsă de Dragoș.)

Toți O promitem și noi!

**Duma Așa e Vulcule! Suntem soli-
dari cu tine.**

Fonfoiu (cu un măr în mână.) **Trăia-
scă Solidaritatea!**

Cortina.

FLORIAN și MARIAN

Comedie într'un act.

Localizare după William Brough.

PERSOANELE :

FLORIAN.

MARIAN.

LOCATARUL din catul II.

IANCU.

SCENA : O cameră mobilată cu gust. Uși și o fereastră. Masa e gătită de dejun pentru două persoane.

SCENA I.

Florian.

Florian (între) Unsprezece. Fix ora unsprezece, iar unchiul meu trebuia să sosească la dejun deja la zece. Ce noroc că a adormit ca și mine, altfel aveam parte de reproșurile lui nesfârșite. Babalâcul e de principiul ciudat, să fii punctuos în toate. În fine slavă ceriurilor, chiar eu sunt acela, care nu am nici un motiv, să mă plâng de punctualitatea lui, fiindcă slăbiciunea aceasta o manifestă și-n rentele trimestriale ce mi-le aduce cu precisiune. Tot la trei luni întreprinde dela Țeară câte o escurșiune în Capitală, și precum e sigur, că soarele resare în fiecare dimineață. totașa de sigur e, că cu astfel de ocazii ia dejunul la mine, iar la despărțire îmi așează pe masă cu o discreție stângace și duioasă — obicinuita rentă. Ieri a sosit din nou în

capitală, ne-am dat întâlnire pentru azi, și ce e mai firesc, ca și acum să-mi plătească dejunul cu o sumuliță considerabilă.

Marian (deafară). Iancule! Să-mi perii redingota.

Iancu (deafară). Dămi-o conașule!

Marian (deafară). Iată-o!

Florian Iarăș afurisitul ăla din camera vecină. Și ce sgomoi mai face! Noaptea tușește de groază, ziua înjură slujile — nu mai am o clipă de liniște din pricina lui.

Iancu (deafară). Mă rog, mi-a grăit cucoana, că n-aveți voie să ieșiți!

Locatarul din catul II. (deafară). Dar asta ce-o mai fi mișelule?

Iancu (deafară). N'aveți voie să eșiți, până nu achitați datoria.

Florian. Acum vine rândul pe etajul al doilea. Musafirul ăsta într'una se ceartă cu patroana. Ce viață mai e și în camerele aceste cu luna. Sgomot și iar sgomot des de dimineață până seara târziu.

Locatarul din catul II (deafară)
Când îți spun, că altfel nu-mi pot face rost
de parale, dacă nu pot ieși.

Florian Sărmanul de el, el nu are
un unchiu, care să-i aducă bancnote la de-
jun (Bătae la ușă) Ah! În sfârșit iată-l!
(Aleargă la ușă și o deschide) **Dragă unchiule!**
Ah, ce naiba?

SCENA II.

Florian, Iancu.

Iancu O scrisoare.

Florian Scrisoare! E dela unchiul.
(O desfăce și cetește) „Dragă nepoate! Sunt
silit, să părăsesc fără de veste capitala, și
deoarece la noapte plec, nu pot să iau de-
junul cu tine” Mii de draci! „Fiind târziu
de-a merge pe la bancă, regret că nu-ți
pot alătura obicinuita rentă, dar cât ce so-
sesc acasă, am să ți-o trimit”. — Minunat!
„Până poimâne fii deci cu răbdare. Ob-
serv, că mi-am lăsat redingota cea de

sărbătoare la croitor. să mi-o repare, are să o aducă la tine, tu iar să mi-o trimiți imediat cu poșta. Altfel reparația e achitată.“ Noroc, că a achitat’o, căci de rămânea în cârca mea, (pipăindu-și buzunarele) toată averea-mi face 5 franci. Și cu aceștia s-o mai scot eu încă două zile! Dar ce vorbesc eu de două zile, de-aș avea atâta măcar, decât am nevoie pentru două ore, ași chiul de bucurie. Ce naiba să fac! Unsprezece trecute, și-n curs de-o oră trebuie negreșit să-mi fac rost cu ori-ce preț de-o sută de franci. La dracul! Nu mi-e deajuns nici o sută de franci. Atâta doar’ îmi trebuie, să mă achit într’un singur loc, dar părechea de ghete, ce le-am comandat, și le-aștept în fiecare clipă. Astea trebuie negreșit plătite. Cu astea nu pot pleca! (arătându-și ghetetele rupte) Cine i-ar mai și da slujbă de franci: patru sute lunar unui nefericit cu astfel de ghete? De, bunăseamă nimeni. Cu astfel de încălțăminte nu înspiri încredere. Uite nu am nevoie numai de-o păreche de ghete ca lumea, să mă plimb

frumușel într'o slujbuliță de 400 de franci. Doftim! tipărit, (scoate din buzunar o gazetă și citește) „Anunț tinerilor cu aspect cinstit, actual fără de slujbă“. — „Aspect cinstit“ Dar cine pe lume să mai zică, că ghetele mele au aspect cinstit! „Se caută un secretar la o întreprindere financiară, întemeiată de curând. Leafa 400 de franci pe lună. Informații cu lozinca X. Y. Z. în cafeneaua „Meteor“. Prin urmare eu m'am adresat lui X. Y. Z. Raspunsul i-a fost, că are nădejdea să-i convin pe deplin. Ne-am dat întâlnire pentru aranjarea afacerilor pe ora unu!, dar afurisitele de ghete nu aranjază, ci deranjază afacerea. Pe urmă am să dau și o garanție de unasută de franci, ce o aș și da-o, de mi-ar fi trimis unchiul renta la vreme. Asta una însă, cred, n-o să fie piedecă, am să-l rog pe stimatul necunoscut X. Y. Z. să fie cu răbdare două zile, dar pantofarul de sigur rămâne neînduplecat. Iar dacă nu am ghete s-a dus pe apa Sâmbetei toată afacerea. (Bătăi la ușă) Cine-i?

Iancu (deafară) I-au adus coconășului o pereche de ghete.

Florian Foarte bine Iancule, să mi-le aduci în odaie.

Iancu Nu-s la mine în mână, iar pantofarul spune, că li-e prețul 20 de franci.

Florian A! așa spune, că li-e prețul 20 de franci? și nu cumva e de credința ca să le și achit?

Iancu Ba da, zice că așteaptă paralele.

Florian Da da! așteaptă, să aștepte dar! Pantofarii în genere să aștepte după parale. Să-i spui, că i le trimit mâne.

Iancu Dar zice mă rog, că nu pleacă până nu-s solvite.

Florian Atunci sărmanul de el îl compățimesc, se va obosi în așteptare. Îmbie-l macar să șadă.

Iancu Am înțeles conașule.

Florian Apoi să nu fie ăsta chin tantic? Ceva teribil, o tortură formidabilă. Tortura închisiției spaniole. Poftim iată amândouă — slujbă, ghetе — numai să pun mâna pe ele, când colo mi-se zădărnici-

cesc toate din pricina alor 20 de franci, ce nu-s. Măcar de-aș avea ceva, ce se pot amanetă în prețul acesta. Muntele de pietate nu e departe, aci numai în colț la numărul unu. De-aș găsi numai ceva, de ce mă pot lipsi pe două zile. I'an să vedem. (iese).

Marian (deafară) Iancule aduci-mi odată redingota aceea ?

Iancu (deafară) Aduc, aduc coconașule.

Locatarul din catul II. (deafară) Dar coană Frosa! Cum pe naiba să-ți pot plăti dacă nu-mi dai voie să ies din casă, să-mi fac rost de parale!

Iancu (deschide ușa) Iată redingota coconașule (o așează pe scaunul de lângă ușa.)

SCENA III.

~~Florian, Dragoș, Brailă.~~

Florian (revine) Absolut ^{ie}nimeni! În-treg calabalâcul de prisos e deja în colț la numărul unu. Deobicei ajunge acolo în

săptămâna premergătoare rentei. (Observă redingota) Ce-i asta? redingota unchiului a sosit acasă, fără să-o observ. În momentul suprem! Așa pe 2—3 zile. Că norocul odaia mea dă și la scara din dos, pot s-o șterg neobservat... dar unchiul mi-a scris, să-i trimit redingota imediat! Ei! n-o trimit unchiului, ci o duc singur în persoană — ce-luialt unchiaș, din colț dela numărul unu (iese)

Marian (deaiară) E înlăuntru? Cum nefericitule! nici acum nu-mi cunoști redingota? Cară-te, să nu te mai văd, am' s-o aduc singur (bate la ușă) Pardonafi!

SCENA IV.

Marian (întră, în dinți cu o lulea de matroz) Mii de scuze Domnul meu, dar servitorul mi-a schimbat redingota aducând-o aici, nu cumva ai văzut — ce-i asta? Nimeni nu-i aici? (pleacă spre cealaltă ușă) Mii de scuze Domnul meu nu cumva ai văzut o redingotă neagră pe trei nasturi! Ciudat! O fi surd

Dumnealui! (bate mai tare și sbiară) Scuze Dom-le! nu care cumva mi-ai văzut o redingotă neagră croită pe trei nasturi! Curios! (deschide ușa) Nici aici nimeni și nimic! (Se uită în jur) Dar unde mi-a pus afurisitul ăla redingota? — Ori unde — trebuie să gădesc. Nu se cuvine de fel, să întri numai așa netam-nesam în iatacul unui strein — dar când e vorba de-o redingotă neagră croită pe trei nasturi, nu prea poți face multă paradă. Trebuie să fie aici undeva. (Își pune luleaua pe etajera din apropiere și intră'n iatac.)

SCENA V.

Florian (intră). Să-l ia naiba ce mitocan. Am auzit de mulți unchiași cumpliți, dar nu-mi vine să cred, să mai fie unul încă, așa fără de suflet, ca unchiașul din colț dela numărul unu. Duteam eu să-i înșir câte verzi-uscate, el știa una și pace: Să-mi dea pe redingotă numai 10 franci. Aceștia cu ai mei fac 15 — și afurisitul de

pantofăr m-așteaptă în coridor. Ce să mă mai știu face? De l-aș putea convinge bare-mi, ca'n suma, ce-mi lipsește, să-mi socotească ghetetele cele vechi (le privește) Dușină nădejde, dar în schimb îi sunt mu-safir vechiu — adică vreau să-i fiu. Ceva oribil! Să-ți împrumute numai 10 franci pentru redingota de sărbătoare a unchiului (Aruncă năcăjit tichetul muntelui de pietate și iese)

SCENA VI.

Marian (întră) Nu e. Nici aici nu e redingota mea neagră pe trei nasturi. Ce-i trag o sfântă de păruială lui Iancu, să mă pomenească cât o trăi. Oho! și-aici mai e o odaie, n'o fi cumva aici? (iese)

SCENA VII.

Florian (întră, în mână c-o păreche de ghetete) Eureka! Isbândă! După lungi discursuri de oratorie și promisiuni solemne de-ai dà tot sprijinul în viitor, mi-am în-

duplecat pantofarul. Aceste-s ghetete apoi: Acum mă chitesc puțin, și-apoi pe aici fi-e calea! Să-mi văd de afacere. (Așează ghetetele pe scaunul de lângă etajeră și iese).

SCENA VIII.

Marian (întrând) Nu e. Aici nu-i altceva decât o ușă ce dă la scara din dos — dar nu și redingota mea neagră pe trei nasturi. Sfinților Arhangeli! Mă răsbește frigul de-a binele fără de redingotă. Deși deja mai bine de două săptămâni, că am un guturaiu strașnic. (strănută) Din guturaiu îmi vine în minte, cine naiba poate oare, să fie, care seară de seară-mi așează naintea ușei aspirine și o sticlă de apă minerală. L-am luat la refec pe Iancu — mișelul nu știe nimic. Iar patroana nu vrea să-mi spună. Oare cine-mi îngrijește sănătatea atât de discret și ținigaș? Acea nu-mi vine la socoteală, că pe hârca bătrână s-o fi apucat slăbiciunile după mine — asta e cu nepuțință. Patroanele astea bă-

trâne nu se prea istovesc după locatarii datornici cu chiria. Nu! De semne ceva făptură gingașă, un înger mi-e paza cea bună, cu toate că nu știu, că și cineva din sexul frumos, să stea cu chiria în pensionul acesta. (strănută) Ah! De mi-aș găsi cel puțin redingota. E rece de tot! Cum să pot eu pleca acum la cafeneaua „Meteor”. Ori să mă prezint în cămașă înaintea unui „tiner cu aspect cinstit”, cui i-am promis o leafă lunară de 400 de franci. Ce minunată idee am brodit! Am dat la gazete în mica publicitate: „Anunț tinerilor cu aspect cinstit actual fără de slujbă. Se caută un secretar la o întreprindere financiară întemeiată de curând. Leafa 400 de franci pe lună. Informații cu lozinca X, J, Z, în cafeneaua Meteor”. Hahaha! Patrusute de franci eu, care n-am în buzunar nici macar o pară chioară. Cu toate aceste un vrăbioiu s'a lăsat prins în laț, adresându-se lui X J Z sub pseudonimul A B C. I-am răspuns firește, că — bine — dacă-mi dă o garanță de 100 de franci (La o parte)

Zău, într'adevăr o sumă disparentă considerând leafa cea mare, trebuia să-i cerbare-mi 500. Azi la unul ne putem întâlni, să aranjăm afacerea. Și-acum poftim! Formal mi-se fură din buzunar suta de franci, numai și numai din pricina, că nu-mi găsesc nicăiri redingota! La naiba, totuș aici trebuie să fie undeva! (Zărește tichetul pe masă) Ce-i asta? Un tichet dela muntele de pietate (citește) „Una redingotă neagră pe trei pasturi“. Milostive Părinte și toți sfinții din ceriu! Așa nu e de mirat, că n-o găsesc nicăiri! Mi-au amanetat redingota la numărul unu din colț! Și cine o dus-o?

(Se uită la tichet) Domnul Florian. Așa dar vecinul meu face parte din ceata pungășilor! (Observă ghetetele) Și precum se vede, meseria aduce bine, altfel de unde ar puătea purt, așa ghete minunate. Pe Ercule asta e prea mult. Singura haină, ce o am. Dar o idee! Minunată! Și de ce nu? Aici îi sunt ghetetele! Prețuiesc 10 franci. El mi-a amanetat redingota, eu — pe cinste! Am să-i amane-tez ghetetele. Poftiți drăguțelor. Calea e scurtă

nu ține mult — numai până aici la numărul unu din colț. (Pleacă cu ghetetele)

SCENA IX.

Florian (vine) Așa acum e bine. Am făcut tot posibilul, să am o înfățișare cinstită. La întreprinderile financiare să ia neșpus în considerare esteriorul. Cred, că voi corespunde. Ghetetele mai ales, vor avea — un succes iresistibil. Nimic nu-ți împrumută o reputație mare, decât o pereche de ghete noi. — Dar ce miros neplăcut de fum aici, cine-a fumat la mine-n odaie! (zărind pipa) Apoi asta-i cu vârf. Hoțul de Iancu mai are tupeul să-mi între în cameră cu luleaua aprinsă. Și cât e de elegantă și frumoșică — lulea de chilimbar, pe boerie Iancule pe boierie! Îți fac eu boierie uide-o! (o aruncă pe fereastră) Dar să dejunăm, nu, întâiu să încerc ghetetele. Sper, vor avea croiu bun, nu pot suferi ghetetele largi. Ei, mii de draci, pot jură, că le-am pus aici (caută'n jur).

Marian (deafară). Cine-a mai văzut
așa o canalie? (întră) M-a sărăcit cu
doi franci.

SCENA X.

Floriau. Marian.

Florian E permis Domnule —

Marian A, aici ești? Apoi Domnule
sunt mai mai sărac cu 2 franci.

Florian Îmi dai voie Domnule —

Marian Ba bine că nu. Ci numai
decât să-mi restitui cei 2 franci, la din
contră las să te aresteze.

Florian Dar omule ce însemnează
asta?

Marian Cei doi franci, ori avizez
poliția.

Florian Te rog Domnule să-mi pă-
rășești odaia imediat!

Marian Nu tinere apucat pe căi gre-
șite, nu părăsesc odaia, — cel puțin până

atunci nu, pânăce nu-mi primesc cei doi franci.

Florian Atunci am să te dau afară.
(Aparte) Adeca l-aș dà, dacă aș aveà ghetete
(tare) Spune-mi, ce voiești ?

Marian Doi franci, ți-am spus odată.
Ia'n ascultă : Plec la numărul unu din colț
— cred că-l cunoști bine localul n'ai nevoie de amănunte — intru și arunc pe teșghea ghetetele mele.

Florian Cum ghetete Dtale ? ce ghetete de-a D-tale ?

Marian Apoi natural, când zic ghetetele mele, înțeleg ghetete Dtale vezi bine.

Florian (il ia de guler) Miserabile !
mi-ai amanetat ghetetele !

Marian Firește că da ! Dta nu mi-ai amanetat redingota ?

Florian Eu redingota Dtale ? Nu.

Marian Lasă-o în pace, nu te mai preface. Parcă n'am văzut tichetul : „O redingotă neagră pe trei nasturi“

Florian Cum ? Era redingota Dtale ?

Marian A! vezi bine n-aveai de unde o ști. Socoteai, că e redingota Dtale. O greșală, o încurcătură de tot nevinovată, nu e așa?

Florian Domnul meu ți-o declar sărbătorește —

Marian Te rog dă-i pace, n'o mai încurca acum și cu aceea, că mai și negi Un tiner așa de frumușel, deabea pășit în' vieață — și poftim — așa ceva de fel nu se cuvine. In loc de-a te apuca de escrocherii, amanetând redingota deaproapelui, de ce n-ai venit la mine, să mi-o mărturisești cu bărbăție: „Dragă prietene stau prost cu paralele, ai bunătaie și mă împrumută cu zece franci“. E adevărat, că de-mi cereai zece franci împrumut, nu ți-ași fi dat, — dar cel puțin cu cât ți-ar fi acum mai liniștită conștiința.

Florian Dar dacă ți-o spun.

Marian Aș, fleacuri. Doți-mi spune ce-ți convine, eu iară ți o spun să-mi dai cei doi franci.

Florian Ce doi franci?

Marian Atunci când am aruncat pe teșghea ghetele mele, nu, ghetele Dtale, ba nu ci ale mele, fiindcă erau ale mele în locul redingotei ce mi-o șterpeliseși, —

Florian Domnule!

Marian Să zicem dar ghetele a cele. Le-am aruncat deci pe teșghea. „Cer zece franci“ — zic eu. „Dau cinci“ zice unchiașul dela muntele de pietate. „Puțin de tot asta nu se cuvine“ zic eu. „Șapte“ zice el. „Zece“ cer din nou eu, în sfârșit cu multă ceartă ne învoim totuș în zece. Pe urmă vrea să-mi dea tichetul. „Nu“ zic eu „n-am nevoie de parale, te rog să-mi dai redingota cea neagră pe trei nasturi, care fuse amanetată acum nu de mult“. „Foarte bine mă rog încă doi franci“ zice el. „Cum vai de mine încă doi franci? De ce?“ întreb eu „Pentru tichet și interese“ răspunde el. „Dar dacă nu-i am cei doi franci“ zic eu. „Atunci nu-i redingotă“ zice el. „Să-mi dai dar ghetele, să încerc altundeva“ zic eu. „Să-mi solvești și pentru aceste doi franci, tichetul și interesele“ zice el.

Florian Ce fel? Acum dară nici ghețe nici redingotă?

Marian Deunde — dacă nu am doi franci?

Florian Să te ia naiba. Domnule pentru D-ta mi-se zădărnicește o afacere de tot însemnată — mi-ai amanetat singurele ghețe, ce le-am avut.

Marian Iar D-ta Domnule șterpeliindu-mi singura redingotă, mă faci să scap o întâlnire foarte prețioasă.

Florian Ce e de făcut acum?

Marian Cum ce? să-mi dai cei doi franci, cu cari îmi pot revedea redingota.

Florian Dar deunde din păcate, când nu am.

Marian Apoi nu luaseși zece franci pentru redingota șterpelită mișelește?

Florian Ba da, dar am achitat numai decât ghețele, ce mi le-ai luat hoțeste.

Marian Prin urmare nu ai parale?

Florian Lescaie chioară.

Marian Ai măcar altceva ce s-ar putea amăneta?

Florian Absolut nimic, nimic.

Marian Pe dracul. St! Taci că-i bine. Luleaua mea de chilimbar, garnisită cu argint, la amanet prețuiește cel puțin șase franci.

Florian (a parte) E luleaua lui!

Marian A dispărut și asta. Domnule! Florian, eu așezasem pe etajeră o lulea de chilimbar, garnisită cu argint.

Florian Și cum ai avut tupeul, să fumezi în cameră la mine D-le?

Marian Luleaua! — zic — unde e?

Florian apoi dacă chiar dorești să o știi am găsit-o aici în cameră, și neștiind că e a D-tale —

Marian Deabunăseama ai amanetat-o și pe asta la numărul unu din colț într'un loc cu redingota. Mă rog cu supunere, mai am ceva, ce ai mai avea hatârul, să-mi amanetezi încă?

Florian Ce bănuială josnică Domnule

Murdara D-tale de lulea am dat'o pe fe-
reastră

Marian Și D-ta pe semne ești de
convingerea, că eu toate acestea am să ți-le
rabd numai așa ?

Florian Iar eu D-le pe D-ta, întrucât
nu-mi părăsești camera la moment, te dau
afară după luleauă-ți.

Marian Eu nu plec de aici, până ce
nu-mi văd cei doi franci.

Florian Deajuns! Am să ți-i dau,
chiar să mă înjosesc cerându-i dela patroană.

Marian Înjosirea merge cu ușorință
patroana stă jos în parter.

Florian Merg Domnule! Merg. Sunt
decis la orice pas, numai să mă scap odată
de D-ta (ese)

SCENA XI.

Marian Pe naiba! Plăcut vecin mi-am
hărăzit. Sunt curios mai are oare încă astfel
de dovezi de marfă șterpelită (la de pe masă

o factură) Ce-i asta? Un cont — firește chiria. Nu-i achitată nici asta, și ce sumuliță considerabilă Sărmana patroană n-o să-și vază paralutele. Mă duc s-o fac atentă, să fie mai cu precauțiune, poate-mi trece cu vederea datoria mea, la atâta bunăvoință. Adica nu plec, până nu primesc cei doi franci altfel s-a isprăvit cu redingota. Ce cheltuieli a putut să mai aibă pișicherul ăsta de are o factură atât de respectabilă (cetește) În 20 Decemvrie: Dejun prânz, cină, aspirină, o apă minerală, cum recit și el? 21 Decemvrie aspirină apă minerală iarăș — o fi având pe semne guturaiu strașnic. În 22 detto, 23 idem, 14—25 iarăș: aspirină o apă minerală Se poate? El a fost dar? Pesevenchiul ăsta, amanetatorul, șterpelitorul, de redingote, — el, el a fost îngerul păzitor, care ducea seară de seară aspirine și câte-o sticlă de apă minerală la ușa bolnavului? Marinimos pungaș! Inima ți-e la loc deși degete îți cam alunecă prin locuri oprite. Dar nu! Omul acesta încă nu e perdut cu totul pentru calea virtuților,

Elocvența mea doară îl vă converti, îl va aduce pe drumul adevărului și astfel baremi mă voi revanșa pentru cadourile de aspirină și apă minerală. Am să încerc. Iată-l vine. Nenorocitul de el.

SCENA XII.

Florian, Marian.

Florian (intră) De fapt eu sunt cel mai nenorocit om de pe lume.

Marian Da, da, nenorocit. Dar mai licărește palida rază a speranței. Apropos, căpătat-ai cei doi franci?

Florian Doi franci? Deunde dela naiba?

Marian Primul pas spre îndreptare ar fi, de n-ai tot înjură atâta. Patroana —

Florian A plecat azi dimineață de acasă și nu mai vine până deseară. M-am înjosit până acolo, că am cerut împrumut 2 franci dela Iancu, dar nu are afurisitul nici o pară chioară. Astfel durere nu-mi

remâne altceva, decât să-mi stai pe cap
ziulica întreagă.

Marian Mă iartă pentru povara a-
ceasta, Dar te asigur, că încolo eu îți sunt
cel mai devotat prieten.

Florian Așa? La orice caz îmi dove-
dești foarte ciudat prietenia și devotamentul.

Marian (cu emfază) Ce să fac, bine-
făcătorul meu! Ingerul meu păzitor!

Florian Ce nărozii sunt astea D-le,
chiar acum în pragul falimentului?

Marian Adevărat. Cu toate însă, nu
mă împedecă, să nu-ți tâlmăcesc recuno-
ștința mea adâncă. O! Tu cel mai marimimos
pungaș dintre toți pungășii, oare nu tu
erai acela, care atunci când eu zăceam pă-
răsit pe patul de boală și de suferințe, seară
de seară grăbeai cu zor la ușa mea, picu-
rându-mi pe inimă balsam vindecător în
chipul aspirinei și a apei minerale? (și îmbră-
țoșază)

Florian (și scutură de pe sine) Balsam
ai ghicit-o! Du-te la naiba cu recunoștință
și cu tot. Toată noaptea nu eram în stare,

să dorm de tusea D-tale, de pacostea asta voiam să mă scap, Atât!

Marian Nu! Văd eu bine, că voiești să-ți micșorezi numai fapta nobilă. Uite, asta încă e o dovadă, că ai un suflet nobil. Prin urmare dacă te-ai resgândi —

Florian Resgândi! Nu fac altceva, decât numai mă tot gândesc și resgândesc, decând mi-ai taiat toate speranțele cu amenetarea ghetelor.

Marian Ce? Doar' nu cumva umblai să-ți găsești vre-o slujbă, poate erai pe calea de-a începe o viață onestă, cinstită?

Florian Nu ți-am spus adineori, că era să primesc o slujbă.

Marian Iar despre mine să mai zică cineva, că am fost perzania binefăcătorului meu, că am distrus viitorul aceluia, care mă prevede cu aspirină și apă minerală. Nici odată! Prietene n-ai teamă, vei avea ghetele, să mă coste orice sacrificiu (aleargă afară)

SCENA XIII.

Marian.

Marian Nebunatic individ, cu toate aceste, mai că mi-e simpatic. Atâta recunoștință, pentru câteva buline de aspirină și sticle de apă minerală. Mai ales, că le dau, să mă scap eu de-o inconveniență... Mi-ar plăcea să știu, face-mi oare rost de ghetete, să-mi văd odată de afaceri. Dar nefericitul de el, cum se vede, încă a ajuns în încurcătură pentru mine. Hm. ce bine-ar fi să-i pot și eu afla o redingotă. (Bătăi la ușă) Cine-i ?

Locatarul din catul II. Scuzați D-le, dar, dar.

Florian O șontorogul ăsta din catul doilea (crepește ușă) Ce voiești ?

Locatarul din catul II. Mă pardonăți pentru incomodare. dar patroana mi-a luat cu forța ghetetele, ordonând lui Iancu să nu mă lase să ies.

Florian Apoi, în bun loc îți cauți ghetetele.

Locatarul din catul II. Nu Domnule,

dar să-mi dați voie să trec prin odaia
Dvoastră la scara din dos cu ieșirea.

Florian Cum să nu! Adeca să-ți fiu
eu complice de-a trage patroana pe sfoară
(închide ușa)

Locatarul din catul II. O vorbă
numai Domnule!

Florian (aparte) Ar fi chiar potrivită.
Ăsta are redingotă. Fiindcă e în arest pre-
ventiv de cătră Patroana, n-are nevoie de
redingotă, prin urmare (deschide ușa.) Ei bine
domnul meu de ocazia asta excepțional
poți să treci.

Locatarul din catul II. Mii de
mulțumite Domnule dragă (vrea să intre.)

Florian La naiba! Vine patroana pe
scările din dos, șterge-o repede că te prinde
aici (îi apucă aripa redingotei și închide ușa)
L-am prins în capcană (cu voce de tot înaltă)
A! bună dimineața cucoană dragă, bună
dimineața!

Locatarul din catul II. (deafară)
Deschide ușa, mi-sa prins haina.

Florian Fuga! Nenorocitulei, că te aude!

Locatarul din catul II. Ei bine, dar redingota —

Florian Desbracă-o. Dacă a plecat patroana și-o duc eu în camera D-tale (cu ton urcat) Bună dimineța draga noastră cocoană! (stă și ascultă) Ura! A șters-o, lăsându-și pielea. (Trage redingota) A, e bună de tot. Periată puțin, sperez, va face bune servicii nostimului meu prieten, iar eu — mi-am reparat greșala. De-ar avea și el acelaș noroc cu ghetetele. Unde în păcate mai e și peria de haine. A, știu acum — e înlăuntru (ese)

SCENA XIV.

Marian (intră cu-o pereche de ghete) Poftim ghetete! Unde a plecat iarăș ștregarul ăsta? Nu cumva mi-am lăsat aici iarăș ceva, bun pentru numărul unu din colț? No-fi plecând desculț, chiar acum, când m-a costat atâta usteneală să fac rost de

o pereche de ghete! Deja a doua pereche de ghete șterpelite azi de mine, și totuș după credința mea, nu poate fi vorba de furt. Sunt ale șontorogului din catul al doilea. Patroana le-a pus în siguranță în odaie la ea, ca nefericitul să nu poată eși nici decum. Ei bine, socotii eu, dacă n'are voie să iasă, n'are nevoie nici de ghete. Patroana sigur n-o să le încalțe, prinurmare de ce să nu ie poată întrebuița Florian. Intr'adevăr micile hoții sunt aproape o nimic toată, dacă te obicinuiеști, te familiarizezi cu ele. Dar unde e Florian? A, iată-l vine. Ce va zice oare, când va zări ghetele (ie ascunde la spate)

SCENA XV.

Florian, Marian.

Florian (vine) Acum, cred că o sfeclеște. A! iată-l dejă, și încă cu mâna goală, n-a adus ghete (ascunde redingota)

Marian Nenorocit muritor! Meditat-ai îndeajuns asupra cuvintelor mele?

Florian Da, cam așa ceva ziceai, că de-ai aveà o redingotă, ai puteà să pleci, văzându-ți de afacerea, ce ți-ar aduce un profit.

Marian Da, da, neavând din întâmplare însă chiar haina asta necesară. —

Florian Iată-o, ia-o și fii fericit!
(îi aruncă redingota)

Marian Ah! Iar D-ta spuneai, că de-ai aveà o pereche de ghete, ai pu teà luà o slujbă minunată.

Florian Chiar așa, dar fiindcă mi-ai dus singurele ghete, ce le aveam —

Marian Aici sunt! — Ia-le și te fă om de omenie (îi aruncă ghetele)

Florian Scumpul meu amic!

Marian Binefăcătorul meu! (se îmbrășază.)

Florian (se uită la ghetele mici) Auzi, cum crezi să le pot eu astea încălța?

Marian Încearcă voinicește. (se uită la redingota strimată.) Dar, dar eu ... cum să îmbrac fleacul ăsta, nu încap!

Florian Dară nu, poftim de te com-primă puțin (Incalță ghetete) Nici nu-ți poți închipui, ce servicii mi-ai făcut.

Marian (îmbrăcând redingota) D-ta m-ai ajutat la un chilipir de-o sută de franci.

Florian D-ta ai făcut cu mult mai mult, m-ai sprijinit să iau o leafă de 400 de franci lunar.

Marian Leafă de 400 de franci lunar? Ia dă-mi voie D-le să te întreb, unde grăbești D-ta acum așa cu zor?

Florian Negreșit, că la cafenea Meteor de pe bulevard.

Marian La cafeneaua Meteor! Chiar acolo unde și eu —

Florian La ora unu? Chilipir de-o sută de franci — a! acum înțeleg, atâta făcea garanța, ce aveam să o dau. Așa Domnul meu, prin urmare D-ta ești X, Y, Z.

Marian Și D-ta A. B. C.? (amândoi se plimbă enervați de-a lungul camerei.)

Florian Și D-ta D-le, care nu ai doi franci să achiți tichetul și interesele redin-

gotei din amanet, D-ta ești onorabilul cu „intreprinderea financiară“, dându-mi o slujbă cu 400 de franci.

Marian Iar D-ta D-le, care n-ai măcar nici ghete în picioare, amanetând calababul altuia, ca să-ți poți face rost de-o pereche de ghete, să fii tinerul cu aspect cinstit, în stare să dea o garanță de-o sută de franci? Floriane tu ești un șarlatan!

Florian Afară din odaie escroc mizerabil, afară!

Marian Plec D-le plec! M-aș molipsi sufletește, de-aș sta și pe mai departe în societatea D-tale (Iese furios)

SCENA XVI.

Florian.

Florian Așa dar asta era slujba, ce o temeam, ca nu cumva să o pierd. Noroc că nu mi-a dat unchiul paralele la vreme, căci altfel adio fără revedere o sută de franci! Așa o pungășie infamă! Noroc, că

m-am desmeticit de cu bună vreme. scăpându-mă pe veci de Dlui.

SCENA XVII-
Florian, Marian.

Marian (se reintoarce) Inzadar Floriane, dar noi suntem nedespărțibili.

Florian Ce va să zică asta ?

Marian Ce ? Azi dimineată ieșind din odaie am încuiat ușa cu cheia, iar cheia am pus-o în buzunarul redingotei, care apoi D-ta mi-ai amenetat-o. Astfel acum sunt avizat la ospitalitatea D-tale până ce nu-mi câștigi redingota. (se așează pe scaun)

Florian Cum și mai îndrăsnești să îmi apari naintea ochilor.

Marian Cearta nu mai ajută. Hai, să fim prietini. Eu am voit să te înșel, D-ta ai avut acelaș gând. —

Florian Nu-i adevărat. De nu te demascam, peste două zile eu aș fi fost ne-

bunul nesocotit, care să-ți dea o sută de franci garanță.

Marian Într-adevăr? Ce păcat că m-am pripit, nelungind-o încă două zile.

Florian Acum doar ai intenția să-mi stai în odaie, pânăce —

Marian Pânăce nu-mi recâștigi redingota și cheia dela prietenul nostru de sub numărul unu din colț. Astfel, e posibil, ca câtăva vreme să fim împreună.

Florian Împreună! Dealtfel, după zicala proverbului, nebunatacul e tovarăș cu pungașul. Ți-o mărturiesc, eu am fost cel dintâiu, prin urmare fii D-ta al doilea.

Marian Te rog slăbește-mă cu doctrinele D-tale. Împacă-te odată cu situația.

Florian Împac, împac. Bine că peste două zile și de altfel îmi sosește mântuirea. Primesc renta unchiului, și atunci le descurc eu lucrurile definitiv. Le-aș descurca eu și acum, de-aș avea încă ceva ce aș putea să mai amanetez.

Marian Știi ce? Să ne amanetăm, cu vântul de onoare.

Florian Foarte bine!

Florian și Marian (rostind fiecare cu
vânt alternativ — către public)
Damelor și Domnilor! Aici Domniilor-Voastre,
iată, ne dăm chezașia cuvântului nostru de
onoare, că decâteori ne veți învrednici
numai cu onorabila prezență, ne vom da
toată silința, să vă procurăm câteva clipe
de distracție nizuindu-ne să merităm aplau-
zele D-voastre!

Fine.

— Orice reproducție fără învoiala autorului este
stricte interzisă. Toate drepturile rezervate. —

CUPRINSUL :

POEZII.

	Pașina :
Bunicul.	7
Cronică.	9
Reverie.	15
Zădărnice	17
„nzadar	18
Pastel liric.	20
Dax.	22
Marș războinic.	24
Marș războinic.	26
Austria.	28
Nebunul.	31
Cătră Isus	37
Scrisoare din spital	39
Eu sunt cântărețul	41
Carmen vitae.	42
În nopți de veghe.	44
Așteptare.	46
Cântecelor mele.	48
Epigrame	51
Macamă.	53

PROZĂ.

Raiște	59
O veche greșală de îndreptat	63
Scrumbia.	72
Șire dintr' un carnet.	77
Mici istorioare pe înțelesul celor mari :	
I. Moneda.	83
II. Decorația.	85
III. Venere de Milo.	88
IV. Vulpea și ariciul	89
V. Oglinda.	91

TEATRU.

Solidaritatea.	95
Florian și Marian.	121

CUPRINSUL
POEZII

1	Bucuresti
2	Cluj
3	Revista
4	Epigramice
5	Pravda
6	Basel
7	1921
8	1922
9	1923
10	1924
11	1925
12	1926
13	1927
14	1928
15	1929
16	1930
17	1931
18	1932
19	1933
20	1934
21	1935
22	1936
23	1937
24	1938
25	1939
26	1940
27	1941
28	1942
29	1943
30	1944
31	1945
32	1946
33	1947
34	1948
35	1949
36	1950
37	1951
38	1952
39	1953
40	1954
41	1955
42	1956
43	1957
44	1958
45	1959
46	1960
47	1961
48	1962
49	1963
50	1964
51	1965
52	1966
53	1967
54	1968
55	1969
56	1970
57	1971
58	1972
59	1973
60	1974
61	1975
62	1976
63	1977
64	1978
65	1979
66	1980
67	1981
68	1982
69	1983
70	1984
71	1985
72	1986
73	1987
74	1988
75	1989
76	1990
77	1991
78	1992
79	1993
80	1994
81	1995
82	1996
83	1997
84	1998
85	1999
86	2000
87	2001
88	2002
89	2003
90	2004
91	2005
92	2006
93	2007
94	2008
95	2009
96	2010
97	2011
98	2012
99	2013
100	2014
101	2015
102	2016
103	2017
104	2018
105	2019
106	2020
107	2021
108	2022
109	2023
110	2024
111	2025
112	2026
113	2027
114	2028
115	2029
116	2030
117	2031
118	2032
119	2033
120	2034
121	2035
122	2036
123	2037
124	2038
125	2039
126	2040
127	2041
128	2042
129	2043
130	2044
131	2045
132	2046
133	2047
134	2048
135	2049
136	2050
137	2051
138	2052
139	2053
140	2054
141	2055
142	2056
143	2057
144	2058
145	2059
146	2060
147	2061
148	2062
149	2063
150	2064
151	2065
152	2066
153	2067
154	2068
155	2069
156	2070
157	2071
158	2072
159	2073
160	2074
161	2075
162	2076
163	2077
164	2078
165	2079
166	2080
167	2081
168	2082
169	2083
170	2084
171	2085
172	2086
173	2087
174	2088
175	2089
176	2090
177	2091
178	2092
179	2093
180	2094
181	2095
182	2096
183	2097
184	2098
185	2099
186	2100
187	2101
188	2102
189	2103
190	2104
191	2105
192	2106
193	2107
194	2108
195	2109
196	2110
197	2111
198	2112
199	2113
200	2114
201	2115
202	2116
203	2117
204	2118
205	2119
206	2120
207	2121
208	2122
209	2123
210	2124
211	2125
212	2126
213	2127
214	2128
215	2129
216	2130
217	2131
218	2132
219	2133
220	2134
221	2135
222	2136
223	2137
224	2138
225	2139
226	2140
227	2141
228	2142
229	2143
230	2144
231	2145
232	2146
233	2147
234	2148
235	2149
236	2150
237	2151
238	2152
239	2153
240	2154
241	2155
242	2156
243	2157
244	2158
245	2159
246	2160
247	2161
248	2162
249	2163
250	2164
251	2165
252	2166
253	2167
254	2168
255	2169
256	2170
257	2171
258	2172
259	2173
260	2174
261	2175
262	2176
263	2177
264	2178
265	2179
266	2180
267	2181
268	2182
269	2183
270	2184
271	2185
272	2186
273	2187
274	2188
275	2189
276	2190
277	2191
278	2192
279	2193
280	2194
281	2195
282	2196
283	2197
284	2198
285	2199
286	2200
287	2201
288	2202
289	2203
290	2204
291	2205
292	2206
293	2207
294	2208
295	2209
296	2210
297	2211
298	2212
299	2213
300	2214
301	2215
302	2216
303	2217
304	2218
305	2219
306	2220
307	2221
308	2222
309	2223
310	2224
311	2225
312	2226
313	2227
314	2228
315	2229
316	2230
317	2231
318	2232
319	2233
320	2234
321	2235
322	2236
323	2237
324	2238
325	2239
326	2240
327	2241
328	2242
329	2243
330	2244
331	2245
332	2246
333	2247
334	2248
335	2249
336	2250
337	2251
338	2252
339	2253
340	2254
341	2255
342	2256
343	2257
344	2258
345	2259
346	2260
347	2261
348	2262
349	2263
350	2264
351	2265
352	2266
353	2267
354	2268
355	2269
356	2270
357	2271
358	2272
359	2273
360	2274
361	2275
362	2276
363	2277
364	2278
365	2279
366	2280
367	2281
368	2282
369	2283
370	2284
371	2285
372	2286
373	2287
374	2288
375	2289
376	2290
377	2291
378	2292
379	2293
380	2294
381	2295
382	2296
383	2297
384	2298
385	2299
386	2300
387	2301
388	2302
389	2303
390	2304
391	2305
392	2306
393	2307
394	2308
395	2309
396	2310
397	2311
398	2312
399	2313
400	2314
401	2315
402	2316
403	2317
404	2318
405	2319
406	2320
407	2321
408	2322
409	2323
410	2324
411	2325
412	2326
413	2327
414	2328
415	2329
416	2330
417	2331
418	2332
419	2333
420	2334
421	2335
422	2336
423	2337
424	2338
425	2339
426	2340
427	2341
428	2342
429	2343
430	2344
431	2345
432	2346
433	2347
434	2348
435	2349
436	2350
437	2351
438	2352
439	2353
440	2354
441	2355
442	2356
443	2357
444	2358
445	2359
446	2360
447	2361
448	2362
449	2363
450	2364
451	2365
452	2366
453	2367
454	2368
455	2369
456	2370
457	2371
458	2372
459	2373
460	2374
461	2375
462	2376
463	2377
464	2378
465	2379
466	2380
467	2381
468	2382
469	2383
470	2384
471	2385
472	2386
473	2387
474	2388
475	2389
476	2390
477	2391
478	2392
479	2393
480	2394
481	2395
482	2396
483	2397
484	2398
485	2399
486	2400
487	2401
488	2402
489	2403
490	2404
491	2405
492	2406
493	2407
494	2408
495	2409
496	2410
497	2411
498	2412
499	2413
500	2414
501	2415
502	2416
503	2417
504	2418
505	2419
506	2420
507	2421
508	2422
509	2423
510	2424
511	2425
512	2426
513	2427
514	2428
515	2429
516	2430
517	2431
518	2432
519	2433
520	2434
521	2435
522	2436
523	2437
524	2438
525	2439
526	2440
527	2441
528	2442
529	2443
530	2444
531	2445
532	2446
533	2447
534	2448
535	2449
536	2450
537	2451
538	2452
539	2453
540	2454
541	2455
542	2456
543	2457
544	2458
545	2459
546	2460
547	2461
548	2462
549	2463
550	2464
551	2465
552	2466
553	2467
554	2468
555	2469
556	2470
557	2471
558	2472
559	2473
560	2474
561	2475
562	2476
563	2477
564	2478
565	2479
566	2480
567	2481
568	2482
569	2483
570	2484
571	2485
572	2486
573	2487
574	2488
575	2489
576	2490
577	2491
578	2492
579	2493
580	2494
581	2495
582	2496
583	2497
584	2498
585	2499
586	2500
587	2501
588	2502
589	2503
590	2504
591	2505
592	

M U Z E U L

OCTAVIAN

GOGA

* CIUCEA

JUDETUL CLUJ

